

OGNISKOWIEC

R XVIII (XXXIII) Nr 5/2025 ISSN 18999-0924 PISMO ZARZĄDU OKRĘGU ŚLĄSKIEGO ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO
W STULECIE WYDANIA PIERWSZEGO NUMERU. LISTOPAD 1925.

Rok II.

Katowice, dnia 16-go czerwca 1926 r.

Nr. 10.

OGNISKOWIEC

Dwutygodnik

Komisji Śląskiej Zarządu Głównego Związku Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych.

Redakcja i Administracja
KATOWICE, ulica Andrzeja Nr. 6
Nr. Telefonu 9-26

Wychodzi 1 i 16 każdego mies. oprócz lipca i sierpnia.
Ogłoszenia: Cała strona 120 zł, 1/2 strony 70 zł.
1/4 strony 40 zł, 1/8 strony 25 zł, 1/16 strony 14 zł.

Cena numeru 50 gr.
Członkowie Związku w Woj. Śląskiem
otrzymują „Ogniskowca” bezpłatnie.

Wszyscy na Zjazd!

OGNISKOWIEC
MIESIĘCZNIK ZARZĄDU OKRĘGU ŚLĄSKIEGO
ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO

NR 1/08 (104-105)

Droży Czytelniku!
Otrzymujecie do ręki pismo będące kontynuacją „Śląskiego GN” oraz przedwójnego „Ogniskowca”, który jeszcze ustawał wydawać w drugiej połowie lat 40-tych, zanim nie został zamknięty w okresie stalinowskim.
Mamy nadzieję, że pismo znowu Wasze zainteresowanie życiem związkowym zgodnie z jego tytułem, przetransmisuje. Będą pisać o swoich doświadczeniach, wątpliwościach, problemach i sukcesach. Jednocześnie miesięcznik stanie się forum dialogu o blaskach i cieniach śląsko-zagłębiowskiej oświaty między Związkiem a wszystkimi nauczycielami, pracownikami administracji i obsługi, władzami oświatowymi i samorządowymi.

Redakcja

„DZIAŁANIA ZNP, SEKCIJ WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO
ZG ZNP NA RZECZ UPRAWNIENIACH WYCHOWANIA
PRZEDSZKOLNEGO I WYKONYWANIA SZANS
EDUKACYJNYCH POLSKICH DZIECI”

24-25 stycznia 2008 r. w siedzibie Zarządu Okręgu Łódzkiego ZNP odbyło się spotkanie Zarządu Sekcji Wychowania Przedszkolnego ZNP i przewodniczących okręgowych Sekcji Wychowania Przedszkolnego ZNP, z udziałem wiceprezesa ZNP-kl. Krzysztofa Baszyńskiego. Tematyka spotkania dotyczyła: oceny sytuacji edukacji przedszkolnej w naszym kraju, realizacji obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej ZNP o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w zakresie objęcia wychowaniem przedszkolnym subwencją oświatową, obniżenia wieku obowiązku szkolnego do szóstego roku życia z równoczesnym objęciem dzieci pięcioletnich obowiązkowym rocznym przygotowaniem przedszkolnym. Wychowanie przedszkolne to pierwszy stopień edukacji w naszym systemie oświaty. Podstawowym jego celem jest wspomaganie i ukierunkowanie rozwoju dziecka zgodnie z jego wrodzonym potencjałem, przejawianymi zdolnościami i możliwościami, a także pełnić rolę doradczą i wspierającą dla rodziny. Pozwala na wczesne wychowanie i z rozwinięciem, zniwelowanie społecznych nierówności i stworzenie szansy na wyrównanie startu szkolnego dla statusie społecznym i ekonomicznym. (zd. str. 2-3)

- Spis treści:
1. Działania ZNP
 2. Manifestacja
 3. Listy do redakcji - Petycja
 4. Listy do redakcji - Imprezy po manifestacji
 5. Listy do redakcji - Refleksje na temat
 6. Spis kalendarz
 7. IV Ogólnopolskie Mistrzostwa Pracowników Oświaty w m. Tarnobrzeg
 8. Terminarz ZOS ZNP
 9. Po raz pierwszy w Głosie
 10. Negocjacje
 11. Petycja
 12. Negocjacje
 13. Konferencja - Mobbing
 14. Związek - Samorząd
 15. Propozycja Projektu Unijnego
 16. Porady prawne
 17. Komunikaty
 18. Ogłoszenia
 19. Potrzebna krew

Manifestacja - 18 stycznia 2008r.

Manifestacja 18 stycznia była formą upamiętnienia się środowiska oświatowego o swoje zarobki, o rzeczywisty szacunek dla przedstawicieli tego zawodu.

Premier Rządu, z którym związani nowe nadzieje obiecał nauczycielom znaczący wzrost płac, który w tym roku powinien wynieść co najmniej 16%.

OGNISKOWIEC
PISMO ZARZĄDU OKRĘGU ŚLĄSKIEGO
ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO

NR 6 (1111) / 09.

DZIŚ W NUMERZE:

Refleksje związkowca.
Prawnik radzi.
W oddziałach: Zabrze.
W komisjach i klubach:
Komisja Podagogiczna.
Ponadto: kalendarz prezesa, wydruki - portrety prezesów i oddziałów, ludzie Związku, Unia - programy - pieniądze, rozrywka.

W NASTĘPNYM NUMERZE:

Katowice, Siemianowice, Sosnowiec, Rybnik, Ogrodzieniec, Klub Młodego Nauczyciela, Unia - programy - pieniądze. Nauczycielski warsztat pracy. Wycieczki, wycieczki... (pytania, odpowiedzi - zestaw dokumentów)

Od redakcji

Odbieramy do ręki Czytelnika, ten nasz miesięcznik numer Ogniskowca, z nadzieją, że będzie on nam pomocny w codziennej pracy nauczycielskiej i związkowej. Nie bez kozery na pierwszym miejscu umieszciliśmy prymitywnie nauczycielskiej, gdyż wszyscy posiadamy napięcie nauczycielskie, później związkowe. Mi. Mamy też nadzieję, że Ogniskowca będzie przydatny w pracy każdego nauczyciela.

Redakcja:
Redaktor naczelny: Kazimierz Piekarczyk
Tel. redakcji: 693 061 478
email: edukator@atomnet.pl

REFLEKSJE ZWIĄZKOWCA

Wakacje to nie tylko sezon wypoczynkowy i ogórkowy. A już na pewno nie w Związku Nauczycielstwa Polskiego. I choć szkoły nie pracują, to w ZNP na brak zajęć nie można narzekać.
Jak co roku, w lipcu i sierpniu członkowie Związku są zapraszani do prac w komisjach awansu zawodowego nauczycieli. Wciąż duża liczba naszych Kolegów i Koleżanek podnosi swoje kwalifikacje i umiejętności, starając się o awans. Cieszy nas to ogromnie i chętnie bierzemy udział w pracach komisji awansowych, których jest w naszym regionie naprawdę sporo.
Tęporoczne wakacje są też wyjątkowe pod względem ilości projektów aktów prawnych, przygotowanych do zapoznania przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Ten „wysyp” projektów nowelizacji prawa oświatowego jest oczywiście konieczny ze względu na reformę edukacji i zmiany w podstawie programowej. Tracimy się o to, by projekty uwzględniły także opinie praktyków, nauczycieli, którzy niemal codziennie mają do czynienia z edukacją.
Dlatego też nad opisaniami aktów prawnych czuwali i pracowali m.in. koleżanki Janina Jura oraz Hania Stachanycz.

Ciąg dalszy na stronie 5.

TERMINARZ ZAKRES DZIAŁAŃ PREZESA ODDZIAŁU ZNP

WIEŚCIEC 2009:
Do → 15 września Wystąpienie do rady gminy w sprawach budżetowych. (Wzrost płać znajdujący się w numerze oraz na stronie internetowej Okręgu).
Do → 30 października Policzenie członków w ogniskach i oddziałach.
Do → 10 października Przekazanie informacji zbiorczej o ilości pracujących członków Związku do pracodawcy i organu prowadzącego. (Wzrost płać znajdujący się w numerze oraz na stronie internetowej Okręgu).
Zarząd Okręgu Śląskiego ZNP

W SKRÓCIE

Jak pisał „Gazeta Wyborcza” w Niemczech brakuje czterdziestu tysięcy nauczycieli. Tępienie władze oświatowe rozważają uzupełnienie braku nauczycielami z Polski. Jak jednak skomentował Sławomir Broniarz, najprawdopodobniej zainteresowanie nie będzie wielkie, ze względu na brak kadry mającej odpowiednie kwalifikacje językowe.
7 sierpnia minister Boni i Krystyna Szumilas rozpoczęły rozmowy o przyszłości nauczycieli z związkami zawodowymi. ZNP reprezentowali Jarosław Czarnowski i Sławomir Broniarz. Rządowa pro-

OGNISKOWIEC
MIESIĘCZNIK ZARZĄDU OKRĘGU ŚLĄSKIEGO
ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO

NR 2/08 (106-107) ISSN 1899-0924

SPIS TREŚCI:

1. „Czekając na wiosnę ludów” str. 1-2
2. Z pracy ogólni związkowych str. 2-5
3. Sprawozdanie ze zjazdu ZNP str. 5-6
4. Współpraca międzynarodowa str. 7-8
5. I Ogólnopolskie Mistrzostwa Pracowników Oświaty w m. Tarnobrzeg str. 9
6. 23 Nauczycielskie Dni Pomocy i Pokoju str. 9
7. Wiosenny Turniej Bydła str. 9-10
8. IV Ogólnopolski Zjazd Młodych Nauczycieli str. 10-11
9. Konkurs str. 11-13
10. Konferencja PAO str. 13-17
11. Analiza porównawcza str. 17
12. Jak przebiega i zaradka nauczycieli str. 17
13. Zaprośzenie na wycieczkę str. 18
14. Terminarz ZOS ZNP str. 18
15. Podsumowanie sondaży str. 18
16. List do redakcji str. 19
17. Porady prawne str. 19
18. Odpis na fundusz społeczny str. 19
19. Sławomir Broniarz Związku Gmin i Powiatów str. 20
20. Rybnickie kochanie edukacji str. 20

CZEKAJĄ NA WIOSNĘ LUDÓW

Skrócił się kolejny miesiąc roku 2008, dla nas związkowców niezwykle pracowity, ale i nerwowy. Marzec zakończył się w atmosferze niedokończonych negocjacji gminnych, wojewódzkich i ogólnopolskich. Osiem tematów przysięgł. Nie ma się oświatowym je daleka od rewelacji adresom ZNP i wsparcia dla nich.

W oparciu również o ten raport powstał projekt obywatelski OPZZ, który aktualnie jest w Sejmie. Agnieszka Chłoń-Domińczak, wiceminister pracy omawiając rządowy projekt systemu emerytur pomostowych wyraża, że od trzech lat w Ministerstwie Pracy prowadzone były analizy dalszego trwania życia osób pobierających emerytury. Okazało się, że długość życia jest znacznie korzystniejsza dla nauczycieli niż pozostałych grup zawodowych.

Niezależnie od emerytur rząd pracuje nad rewolucyjnym pakietem reformy systemu edukacji. Pieniądze nauczycieli ma być uzależnione od jakości ich pracy, a nauczyciele mieliby pracować dłużej – nawet do 27 godzin tygodniowo (patrz str. 77). Jeżeli deklaracje rządu się spełnią, wkrótce będziemy pracować w zupełnie innej rzeczywistości, nasz status zawodowy określać będzie już nie Karta Nauczyciela a kodeks pracy. A co tracimy? np. gwarancję wynagrodzeń w zakresie pracy zasadniczej oraz dodatku stażowego, świadczenia socjalne i zdrowotne, nagrody jubileuszowe, trzynastą pensję, dotychczasowe pensum dydaktyczne, obowiązujące dziś formy zatrudnienia (w tym przez mianowanie), świadczenia emerytalne.

Ponadto, rząd zakłada głębokie zmiany systemowe w zakresie prawa oświatowego, w tym

R XV (XXX) Nr 2/2022 poświęcony 100-leciu polskiej oświaty i Związku na Ziemi Śląskiej
ISSN 1899-0924

PISMO ZARZĄDU OKRĘGU ŚLĄSKIEGO ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO

1. Katowice (Huta Katowicka)
2. Świętochłowice

W STULECIE PIERWSZEGO NUMERU

Pierwszy numer naszego pisma ukazał się w listopadzie 1925 roku, wiemy to, gdyż ostatni numer z roku 1938/1939 z czerwca ukazał się jako jubileuszowy—piętnasty. Wiązało się to ze zmianą numeracji. Początkowo roczniki zgadzały się z rokiem wydania, następnie redakcja przeszła na numerację roczników zgodną z rokiem szkolnym.

Jak przyznaje redakcja, piętnastolecie powinno formalnie obchodzić się w listopadzie 1940 roku, ale postanowiono na zakończenie roku szkolnego 1938/1939, gdyż zgodnie z nowym sposobem liczenia ilości roczników, był on XV, a następny z roku szkolnego 1939/1940—XVI.

Niestety, nie udało nam się znaleźć pierwszego numeru Ogniskowca i tłem naszej strony tytułowej jest najstarszy Ogniskowiec dostępny w znanych nam zbiorach bibliotecznych: jest to nr 10 z czerwca 1926 roku.

Część XV—jubileuszowego numeru znajduje się na naszych stronach. Wszystkich zainteresowanych przedwojennymi numerami Ogniskowca odsyłam do Polskiej Federacji Bibliotek Cyfrowych lub Śląskiej Biblioteki Cyfrowej. Warto skorzystać z obu źródeł, gdyż zdiagonalizowane egzemplarze są w różnym stanie zużycia, zawsze więc możemy wybrać taki, który jest odpowiedni dla naszych celów.

Pierwszego numeru Ogniskowca szukałem we wszystkich znanych mi i dostępnych wyszukiwarkach bibliotecznych. Przedstawię je tutaj, może komuś przydadzą się w pracy.

<https://www.worldcat.org>, **Karlsruhe Virtual Catalog (KVK)** – <https://kvk.bibliothek.kit.edu>.

Europeana – <https://www.europeana.eu>, **Library of Congress Catalog** – <https://catalog.loc.gov>

Zeitschriftendatenbank (ZDB) – <https://zdb-katalog.de>

SUDOC (Système Universitaire de Documentation) – <https://www.sudoc.abes.fr>

COPAC (Library Hub Discover) – <https://discover.libraryhub.jisc.ac.uk>, www.refseek.com,

<https://link.springer.com>,

www.bioline.org.br,

<http://repec.org>,

www.science.gov,

www.base-search.net ,

Katalogi diecezjalne:

Biblioteka Diecezjalna

Adres katalogu

Biblioteka Diecezjalna w Sandomierzu

<https://bc.bdsandomierz.pl/>

Biblioteka Diecezjalna w Toruniu

<https://www.bibdiec.pl/katalog>

Biblioteka i Archiwum Diecezjalne w Bielsku-Białej

<https://biblioteka.diecezjabielsko.pl/>

Biblioteka Seminarium Metropolitalnego Archidiecezji Warszawskiej

<https://biblioteka.wmsd.waw.pl/>

Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES, <https://katalog.fides.org.pl/>.

KaRo – Katalog Rozproszony Bibliotek Polskich, <https://karo.umk.pl/>

<https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/>

Jan Kraśkiewicz

Redakcja: Jan Kraśkiewicz, Ewa Olszok—z-ca redaktora naczelnego, Monika Kłyszcz-Kaczmarek. Korekta: Jolanta Głuszkowska-Drabik. Wydanie internetowe: Damian Bader. Numer ten powstał przy współpracy Komisji Historycznej Okręgu Śląskiego Związku Nauczycielstwa Polskiego. VPN: 439. email: ogniskowiec@znp.edu.pl
wydawca: slok@znp.edu.pl

W STULECIE PIERWSZEGO NUMERU

Ogniskowiec, którego najważniejsze, moim zdaniem, fragmenty przedstawiamy poniżej, jest istotny z kilku powodów. Najważniejszy to fakt, że jest to ostatni numer pisma, które wyszło w formacie, jakim ukazywało się od 1925 roku i którego nie udało się odtworzyć jeżeli chodzi o kształtowanie opinii, zasięg oddziaływania i sposób dystrybucji.

Drugim jest to, że ukazał się na dwa miesiące przed wybuchem wojny i pisał o niej jako o rzeczy nieuniknionej, jednak z wiarą w zwycięstwo.

Następnie jest źródłem historycznym, opisującym siebie od momentu powstania do bieżącego numeru, zaś z naszego punktu widzenia pisze o roli komunikacji, używając dzisiejszego języka, w pracy związkowej i ogólnospołecznej.

Jest też fizycznym świadkiem historii z jej zawirowaniami i nie zawsze chlubnymi kartami codziennego życia gospodarczego, społecznego, religijnego i oczywiście związkowego.

W ogóle Ogniskowiec jest nieprawdopodobnie bogatym źródłem historycznym, dotyczącym rozwoju polskiej oświaty szkolnej i pozaszkolnej w dawnym województwie śląskim oraz pracy społecznej dotyczącej rozwoju ruchu spółdzielczego i upowszechniania kultury.

Trzeba zdać sobie sprawę, że na terenie tego województwa występowały następujące porządki prawne: pruski, austriacki, Komisji Genewskiej, polski i autonomicznego województwa śląskiego, na przykład celibat nauczycielski dotyczący nauczycielek, które traciły pracę w momencie zawarcia małżeństwa.

To były dramaty, z braku polskiej kadry nauczycielskiej sprowadzano nauczycielki przede wszystkim z Małopolski i Mazowsza—związek małżeński skazywał je na bezrobocie.

Po 1945 roku, na terenie województwa Katowickiego nie było regionalnej prasy związkowej, a przynajmniej my o tym nie wiemy.

Trzeba było dopiero upadku ustroju i stworzenia rządów demokratycznych, by takie możliwości się pojawiły, jednak musiało minąć kilka następnych lat, by Prezydium Zarządu Okręgu Śląskiego powołało do istnienia pismo: „Śląski GN”. Stało się to 25 sierpnia 1998 roku. W skład pierwszej redakcji weszli: Sergiusz Karpiński—redaktor naczelny, Henryka Stachańczyk—sekretarz redakcji, Marek Fabryczny i Róża Strój jako jej członkowie.

Pokazujemy w całości pierwszy i ostatni numer, gdyż są one trudno dostępne, bowiem „Śląski GN” nie ma wersji cyfrowej, a wszystkie jego numery znajdują się w Bibliotece Uniwersytetu Wrocławskiego.

Pismo, zdaniem naczelnego, jest rodzajem „fun-zinu”, bardzo modnego w tym czasie. Grupa amatorów tworzy pismo, które trzeba jakoś poskładać i wydrukować i, o dziwo, udaje im się to i pracują tak dziesięć lat przy zmieniających się redakcjach, ale zawsze niezmiennie niezawodnej korektorce —Jolancie Głuszkowskiej-Drabik oraz informatyku, który składa i archiwizuje pismo, Damianie Baderze.

Są to osoby, które pomału stają się legendą Okręgu Śląskiego ZNP.

Jan Kraśkiewicz

En

Oplata pocztowa uiszczona gotówką

OGNISKOWIEC

XV

KATOWICE

MARZEC/CZERWIEC — 1938/9 * NR 4—5 — ROK XV

MIESIĘCZNIK — ORGAN ZW. NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO

— OKRĘG ŚLĄSKI —

T R E Ś Ć N U M E R U :

ARTYKUŁY

Powaga chwili.

W 15-lecie „Ogniskowca”.

Rola własnej prasy w życiu organizacji zawodowej —
Sard.

Ruch spółdzielczy a nauczycielstwo — Babel J.

Jak jest w szkolnictwie komunalnym?

Ciekawa konkurencja.

Z ŻYCIA ORGANIZACYJNEGO

KORESPONDENCJE

OGŁOSZENIA

NAKŁADEM ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO
ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI:

KATOWICE, POCZTOWA 11

REDAKCJA RĘKOPISÓW NIE ZWRACA.

WARUNKI PRENUMERATY: PRENUMERATA ROČZNA . . . 4.—
PÓŁROCZNA 2.50

KONTO P. K. O. NR. 304.752 — TELEFON NR. 340-26

KĄŻDY CZŁONEK ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO W WO-
JEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM OTRZYMUJE BEZPŁATNIE „OGNISKOWCĄ”

Powaga chwili

Wypadki o doniosłości historycznej następują po sobie z błyskawiczną szybkością. Polska w tym wirze zdarzeń jest jednym z najbardziej czułych punktów. W mowie min. Becka z dnia 5 maja br. zajęła zdecydowaną i mocną postawę. Postawę tę w całej swej masie gwarantuje społeczeństwo. Jeżeli przez lat dwadzieścia potrafiliśmy żyć we względnym pokoju, to przez dalsze dwadzieścia będziemy potrafili żyć w ciągłym niebezpieczeństwie. Jeżeli totalni dyktatorzy są zdolni zatumaniać własne narody na szereg lat, to my, demokraci, możemy przeciwstawić im świadome, patriotyczne i ofiarne społeczeństwo. Zaborczości i grabieży nieobliczalnych maniaków przeciwstawiamy ład, sprawiedliwość, kulturę i dorobek cywilizacyjny setek pokoleń ludzkich.

Wobec przyszłej agresji naszego odwiecznego wroga zapewniły nam wielkie demokracje zachodu natychmiastową pomoc. Wierzymy im i mamy za to głęboką wdzięczność. Ale liczymy przede wszystkim na własne siły, na własne możliwości obrony. Wiemy bowiem, że na polu walki nie ilość, ale jakość armii zwycięża, mimo że ilości nie lekceważymy wcale. Jesteśmy gotowi do najwyższych wysiłków. Wiemy, że w obecnej chwili decydujemy o naszej przyszłości, a wzorów i podniety dostarcza nam obficie nasza wiekowa przeszłość rycerska.

Zorganizowane nauczycielstwo, jako jedna z komórek pracy społecznej i państwowej, zdaje sobie należycie sprawę z powagi sytuacji. Poza opanowaniem siebie samego wobec mających zajść faktów, swój obowiązek specjalny realizuje, wychowując młode pokolenia w myśl najpiękniejszych ideałów żołnierskich, honor i ojczyzna. Kierując zapalną i zawsze gotową do poświęceń młodzieżą, oddziałują pośrednio i bezpośrednio na sfery społeczeństwa starszego, ułatwiając czynnikom naczelnym wykonanie ich ciężkiego i odpowiedzialnego zadania.

Śląsk okupił swą przynależność do Polski krwią. Żywa tradycja i rozsiane mogiły nikomu nie pozwolą o tym zapomnieć. Śląsk stanowił ciągle i nadal stanowi ponętny łup dla zaborcy. Ale gdyby wróg ośmielił się po niego sięgnąć, spotka się nie tylko z bronią przeciw sobie wymierzoną, ale z olbrzymim bastionem

serc polskich, które ostaną się w największych burzach dziejowych. To praca nauczycielstwa.

Obowiązek swój spełniało nauczycielstwo w czasie pokoju, obowiązek swój spełnia również w okresie niebezpieczeństwa.

Wszystko dla Polski, bo Polska to wielka rzecz.

W 15-lecie „Ogniskowca“

Numerem obecnym zamykamy 15 rok istnienia naszego pisma. Dla ścisłości historycznej trzeba wyjaśnić, że faktyczne piętnastolecie przypada na listopad 1940 r., ponieważ numer pierwszy ukazał się w tym miesiącu 1925 r. Tak się złożyło w ciągu tych lat, że przyśpieszono jak gdyby jubileusz, mianowicie początkowo „Ogniskowiec“ numerowany był stosownie do roku kalendarzowego, później, kiedy numerację dostosowano do roku szkolnego, podobnie jak to czyniły centralne pisma związkowe, ilość roczników w sumie jak gdyby się zmniejszyła. Ale nie stanowi ten fakt podstawy do jakichkolwiek przypuszczeń ubocznych. O nich szkoda myśleć. Jeżeli obecnie zwraca się uwagę na jubileuszowy charakter pisma, to jedynie dlatego, żeby zrobić pewnego rodzaju rachunek sumienia z prac dokonanych i możliwości niewyzyskanych. I tutaj ze względu na ciągłość pracy byłoby rzeczą zbędną powtarzać wiele spraw, które znalazły omówienie dość wyczerpujące w poprzednich rocznikach. Rzecz prosta, dotyczy to akcji publicystyczno-prasowej. A więc z okazji dziesięciolecia Związku w r. 1932 szczegółowo i wszechstronnie przedstawiono w specjalnym numerze całokształt akcji prasowej, to samo uczyniono w 15 rocznicę istnienia Związku w r. 1937, gdzie w artykule pt. „Akcja prasowa“ scharakteryzowano działalność publicystyczną ze szczególnym uwzględnieniem ostatniego pięciolecia. Niewątpliwie tradycja ta zostanie przechowana do następnych obchodów jubileuszowych w odstępach, jakie przysze władze Okręgu będą uważały za stosowne. Toteż teraz należy dodać, że w zakresie wydawnictwa naszego pisma po roku 1937 zaszła niekorzystna zmiana, że „Ogniskowiec“ jako miesięcznik przestał wychodzić z końcem r. szk. 1937/38. W r. szk. 1938/39 wychodził jako dwumiesięcznik. Przyczyna zrozumiała. Względy gospodarcze zdecydowały o tym, jako że kuratorzy Związku w swoim czasie zbyt swobodnie gospodarzyli, a konsekwencje ponieść musiał cały Związek. Jest nadzieja, że w najbliższej przyszłości sytuacja ulegnie poprawie na korzyść.

Zasadniczo redakcję „Ogniskowca“ stanowi Komitet, w skład którego wchodzi przewodniczący poszczególnych wydziałów z prezesem Zarządu Okręgu na czele. Oprócz tego w skład Komi-

tetu wchodzi redaktor. Jego zadaniem jest skompletowanie treści każdego numeru, czuwanie nad linią przewodnią pisma i planowanie całej akcji prasowej. Na przestrzeni lat 15 następujący członkowie Związku pełnili funkcje redaktora „Ogniskowca”: Od założenia do lipca 1930 r. Józef Syska, w r. szk. 1930/31 Stanisław Krawczyk, od r. 1931/32 do czerwca 1934 Stanisław Błaśński, od września 1934 r. do czerwca 1936 r. Marian Bulicz, od września 1936 r. do marca 1937 r. Stefan Depowski, od kwietnia 1937 do chwili bieżącej Jan Dąbrowa.

Rola własnej prasy w życiu organizacji zawodowej

Życie organizacji zawodowej, a zwłaszcza organizacji zawodowo-społecznej, za jaką uważamy swoją Organizację, poza szeregiem zagadnień, związanych ściśle z reprezentowanym przez organizację zawodem, ma szereg wspólnych postulatów, wspólnych bolączek, dotyczących nie tylko organizacji zawodowej, ale również pewnych odłamów społecznych, a nawet całego społeczeństwa.

Często sprawy nawet bardzo istotne, zahaczające swymi skutkami czy celami o sprawy całego społeczeństwa, a znane i powtarzane aż do przesytu w zakresie pewnej dykasterii zawodowej, są dla reszty społeczeństwa „terra incognita”, a wiadomości o nich są dla wielu ciąglym odkrywaniem Ameryki. Dzisiaj przy przemownym wpływie prasy na bieg rozumowań i przekonań społeczeństwa, posiadanie własnej prasy jest rzeczą prawie że istnienia organizacji. Własna prasa spełnia nie tylko rolę informatora społeczeństwa, lecz przede wszystkim przedstawia własny pogląd na szereg spraw, przeprowadza niejako dyskusję generalną z przeciwnikami, zostawiając czytelnikowi możliwość przyznania racji względnie jej odmówienia.

Inną wprawdzie jest rola prasy codziennej, a inną prasy periodycznej specjalnej, względnie prasy periodycznej o charakterze mieszanym. Do tej ostatniej zaliczam nasz organ „Głos Nauczycielski”. Zostawiając sprawę jego bytu na uboczu wobec bezsporności konieczności utrzymania stanu faktycznego, a nawet do powiększenia tego stanu posiadania, zajmę się jedynie prasą naszą zawodową regionalną, prasą poszczególnych Okręgów, a zwłaszcza naszą prasą zawodową na Śląsku, „Ogniskowcem”.

Charakter życia w całokształcie życia państwowego poza szeregiem spraw o charakterze ogólnopaństwowym ma szereg spraw

może dotyczyć jedynie artykułów o charakterze ogólnym, kształcącym, a nie artykułów pisanych dla pewnych celów, wysunięcia publicznego postulatów względnie zarzutów. Krytyka jednak chcąc być celową i pożądaną, musi wskazać złe strony, wskazać dobre, musi kształcić, a nie wprowadzać właśnie bezkrytyczny ferment. Do najciekawszych momentów z życia tych krytyków należy skierowanie prośby pod ich adresem o napisanie artykułów. Prośba z góry skazana jest na zagładę, na odmowę „z braku czasu”. Wszyscy ci właśnie krytycy nie napisali ani jednego artykułu. Możliwość współpracy z pismem okręgowym jest otwartą, każdy artykuł nie tylko jest chętnie widziany, ale witany jest z entuzjazmem. Stawia się jedynie małe warunki, ażeby w zakresie słowa, mającego być dokumentem drukowanym, był szerszy zasięg myślowy, wykraczający poza sfery subiektywnie widzianych interesów własnego podwórka, a dotyczył co najmniej większości naszych członków, żeby nie był jedynie sprawą osobistą, wywołaną nieraz przez siebie samego, lecz był odbiciem interesów tej grupy ludzi, których przedstawia.

„Ogniskowiec” w czasokresie swego istnienia dobrze spełniał swoją rolę, broniąc interesów swej grupy zawodowej bez względu, w jakim okresie „rządów” czy też zarządów Okręgów wychodził, bo przecież ideologia nasza była i jest tą samą. Że znajdują się ludzie, którzy z podejścia do ideologii tworzą doktrynę i z niej ideologię, a ideologię pozostawiają na uboczu, gdy nie odpowiada ich doktrynom, to znowu kwestia taktu, osobistych przekonań względnie pomieszania chwilowego pojęć. Faktem zostaje jedno, dla dobra organizacji w regionie śląskim nie tylko potrzebną, ale konieczną jest własna prasa. Nie od nas zależy specyficzność i pewna „udzielność” naszej dzielnicy. Właśnie dla zniesienia tych właściwości i także obrony naszych interesów potrzebny jest nam organ wydawniczy. Kiedy jednak idąc po linii różnych zbawców, czy też nowych odkrywców Ameryki (wszystkich w naszych szeregach) z organu tego zrobimy organ polityczny, nie wchodząc już — jakiego kierunku, lub też organ literacki czy też pedagogiczny, to wtenczas możemy go całkiem spokojnie zlikwidować i połączyć z „Głosem Nauczycielskim”.

Sard.

Ruch spółdzielczy a nauczycielstwo

Nauczycielstwo w rozwoju ruchu spółdzielczego posiada niepoślednią kartę. Wielu czołowych pionierów polskiego ruchu spółdzielczego rekrutowało i rekrutuje się ze sfer nauczycielskich, zapisując chlubnie karty w historii tegoż ruchu.

Ale nie o to chodzi. Chodzi o obecny stosunek i obecną aktywność nauczycielstwa w ruchu spółdzielczym na terenie naszego województwa. Chodzi o powszechność tego stosunku.

I/IV 30.

szkoła powszechna Nr. 3
WP. Zajonc Wincenty

Dnia 22 czerwca b.r. o godz. 17-ej
otwarta zostanie
przy ul. Trzeciego Maja 21

Nasza Księgarnia

Oddział w Katowicach

Zapraszając wszystkich Czytelników i Czytelniczki OGNISKOWCA do udziału w uroczystości otwarcia i poświęcenia tej nowej polskiej społecznej księgarni, prosimy poinformować, że

Nasza Księgarnia

w Katowicach

posiadać będzie stale na składzie bogaty asortyment wydawnictw własnych i obcych, m. in.:

**Wydawnictwa Ministerstwa W. R. i O. P.,
Naukowego Towarzystwa Pedagogicznego,
Instytutu Śląskiego,
Państwowego Wydawnictwa książek
szkolnych,**

ponadto prowadzony będzie:

**Dział pomocy naukowych,
Dział przyborów piśmiennych,
Dział druków szkolnych.**

KATALOGI I PROSPEKTY NA ŻĄDANIE

Telefon Nr 364-37.

PO REWOLUCJI '89 ROKU

ZWIĄZEK NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO
ZARZĄD OKRĘGU W KATOWICACH

ŚLĄSKI GN

Nr 1/1/98

Wrzesień 1998

Kalendarium

- 8.09. - narada prezesów zarządów oddziałów ZNP,
- 11.09. - sprzątanie świata-Polska,
- 15.09. - szkolenie dla nowych działaczy ZNP - struktura organizacyjna i finanse,
- 22.09. - szkolenie dla nowych działaczy ZNP - organizacja pracy związkowej,
- 23.09. - początek jesieni,
- 29.09. - szkolenie dla nowych działaczy ZNP - organizacja pracy związkowej,
- 30.09. - Dzień Chłopaka,
- 11.10. - wybory do organów stanowiących samorządu terytorialnego
- 14.10. - Dzień Edukacji Narodowej

Od Redakcji

Decyzją Prezydium Zarządu Okręgu ZNP w Katowicach, w dniu 25 sierpnia 1998 r. powołano redakcję biuletynu informacyjnego o charakterze gazety. W skład zespołu weszli kol. kol.: **Sergiusz Karpiński** jako Redaktor Naczelny, **Henryka Stauchańczyk** jako Sekretarz Redakcji oraz **Róża Stryj** i **Marrek Fabryczny** jako członkowie.

Postawiono przed nami zadanie przygotowania do druku regionalnej gazety związkowej, która obok funkcji informacyjnej mogłaby realizować typowe cele czasopisma adresowanego do ściśle określonego odbiorcy. W

pierwszym okresie byłby to miesięcznik, a docelowo dwutygodnik. Dzisiejszy egzemplarz jest bezpłatny, ale następne rozprowadzane będą na zasadzie płatnego zamówienia.

Planujemy prowadzenie kilku stałych rubryk: kalendarium związkowe i oświatowe, przegląd nowinek w prawie oświatowym, omówienia niektórych ważnych dziedzin z zakresu praw pracowniczych i uprawnień związkowych. Proponujemy rubrykę „Chłapnięcia”, w której mamy zamiar wytykać co ciekawsze „wybryki słowne” niektórych, zawsze jednak ważnych z oświatowego punktu

widzenia osób.

Będziemy także otwarci na propozycje czytelników. Chętnie posłuchamy podpowiedzi, które uczyniłyby naszą gazetę ciekawszą, chętnie otworzymy łamy na Wasze teksty.

Zaproponowany przez nas tytuł odnosi się z jednej strony do zasięgu nowego województwa (województwo śląskie ze stolicą w Katowicach), a z drugiej do „Głosu Nauczycielskiego”, który dla całego ZNP i krajowej oświaty jest tym, czym my chcielibyśmy się kiedyś stać w naszej lokalnej skali.

Redakcja

Co nas czeka w nowym roku szkolnym?

Jerzy Surman

Rok szkolny 1998/99 będzie rokiem szczególnym. Jeżeli ministrowi Handkemu uda się wyciągnąć dodatkowe pieniądze z Ministerstwa Finansów na reformę strukturalną i programową, to nowy rok przebiegać będzie pod znakiem przygotowań do reformy, która zgodnie z planem MEN ma rozpocząć się od 1 września 1999 r. O ile Sejm RP uchwali ten termin. W okresie minionych wakacji Sejm przyjął pakiet zmian w przepisach dotyczących funkcjonowania samorządów gmin, powiatów i nowych województw, a także w ustawach szczególnie nas interesujących: o systemie oświaty i Karcie Nauczyciela. Przyjęto m. in. wprowadzenie nowego ustroju szkolnego: 6 klas szkoły podstawowej, 3 lata gimnazjum, 3 lata liceum. Nie zadecydowano jedynie o terminie wprowadzenia tych zmian. Kierownictwo resortu wierzy, że nastąpi to 1 września 1999 r.

Cóż zatem czeka zwykłego nauczyciela obecnej szkoły podstawowej lub średniej? Na pewno mnóstwo spotkań, narad, szkoleń poświęconych przekonywaniu, że reforma jest konieczna, tak strukturalna jak i programowa. Jeśli kuratorzy poświęcić mają ponad 50 dni pracy na ten cel, to zapewne wszyscy nauczyciele również. W związku z tym pojawi się konieczność dokształcania się każdego nauczyciela do realizacji no-

wych programów w szkole podstawowej, gimnazjum, a w bliskiej przyszłości także w liceum. Rozpocznie się wyścig o możliwość pracy w gimnazjum, gdzie będą nauczane przedmioty w układzie tzw. uniwersyteckim (język polski, historia, biologia, fizyka itd.), podczas gdy w klasach IV - VI szkoły podstawowej, po okresie wczesnoszkolnym (kl. I - III), będą trzy bloki programowe: język polski i kultura, historia i społeczeństwo oraz nauka o przyrodzie. Do realizacji tych zadań według nowych programów trzeba będzie szkolić. Pytam - gdzie?

Odpowiedź na to pytanie zadają zarówno wyższe uczelnie (dodatkowy dochód, bo za dokształcanie trzeba będzie zapłacić - kto? - zainteresowany, czyli nauczyciel) jak i różne inne instytucje (WOM, ośrodki społeczne i prywatne wyższe szkoły, także z czystej kalkulacji finansowej). Szczególnie popularne będą zapewne kursy przygotowujące do opracowania programów wychowawczych zespołów klasowych i szkół, gdyż stanowią one będą nieodłączną część nowego programu dydaktycznego.

Dla nauczycieli ambitnych będzie ten rok okazją nie tylko do dokształcania się, lecz także do tworzenia „programów autorskich” w zakresie bloków programowych i przedmiotów w poszczegól-

nych klasach i szkołach. Po zatwierdzeniu przez MEN będą one mogły być realizowane na równi z propozycjami (kilkoma?) przygotowanymi w ministerstwie.

Dyrektorzy szkół podstawowych i gminy radzić będą nad siecią placówek gimnazjalnych i sposobami ich tworzenia (np. wydzielanie części szkoły dla potrzeb gimnazjum). No i najważniejsze. Od 1 kwietnia 1999 r. zarabiać będziemy prawdopodobnie o 10,5% więcej (8,5% inflacja + 2% realny wzrost płac). Minister Handke marzy o dodatkowej, znaczącej podwyżce od 1 września dla 20 - 30% ogółu nauczycieli, według nowych stanowisk nauczycielskich, by zachęcić pozostałych do realizacji reformy.

Poza tym w czerwcu 1999 r. zakończy się kolejny rok szkolny i rozpoczyna się wakacje.

Obyśmy zdrowi byli.

Autor jest Prezesem Zarządu Okręgu ZNP w Katowicach, członkiem Prezydium Zarządu Głównego ZNP obecnej i członkiem Zarządu Głównego ZNP

Chlapnięcia

Oceniając decyzje swoich poprzedników na stanowisku Ministra Edukacji Narodowej w sprawie przyznawania dotacji jednostkom niepaństwowym na realizację zadań państwowych, Mirosław Handke powiedział: „w ubiegłych latach środki były przyznawane »po uważaniu«”. Jeżeli powiążemy to z przekazaniem w tym roku Wojciechowi Cejrowskiemu kwoty 33 tys. zł (330 starych, pocziwych milionów) na „złot ciemnogrodzian”, to automatycznie nasunie się wniosek o głębokiej rozwadze i politycznej kalkulacji krytycznego recenzenta.

Podczas pobytu w Katowicach w dniu 29 września, Mirosław Handke powiedział: „W projekcie określającym warunki przyszłego egzaminu maturalnego, nie przewiduje się możliwości zdawania matury z religii.” Jednocześnie stwierdził, że „religia jest równie ważnym przedmiotem w szkole jak matematyka, język polski i historia”. Cóż zatem pozostanie przyszłym maturzystom do zdawania? Rysunki? Chemia? W-F?

Władze ZNP okręgu katowickiego (1)

W dniu 20 czerwca 1998 r. w gmachu OPZZ w Katowicach odbyła się konferencja sprawozdawczo-wyborcza katowickiego okręgu Związku Nauczycielstwa Polskiego. Jednym z głównych zadań stojących przed blisko dwustu delegatami były wybory reprezentantów naszego województwa w Zarządzie Głównym ZNP oraz władz okręgowych. Dzisiaj przedstawimy częściowe wyniki tych zmagani.

Prezesem Zarządu Okręgu ZNP w Katowicach i jednocześnie członkiem Zarządu Głównego wybrano kol. **Jerzego Surmana** (Katowice). Mandaty pozostałych członków naszej władzy krajowej i jednocześnie członków Zarządu Okręgu powierzono kol.: **Markowi Fabrycznemu** (Mysłowice), **Romanowi Jopie** (Bytom), **Sergiuszowi Karpińskiemu** (Bytom) oraz **Kazimierzowi Piekarzowi** (Rybnik). Warto dodać, że koledzy Fabryczny i Jopa

pełnić będą funkcje wiceprezesów Zarządu Okręgu, a Karpiński i Piekarz funkcje członków Prezydium Zarządu Okręgu.

Pozostałe funkcje Sekretariatu Zarządu Okręgu powierzono: kol. **Henryce Stachańczyk** (Jaworzno) - Wiceprezesa oraz kol. **Krystynie Michalskiej** (Dąbrowa Górnicza) - Sekretarza. Funkcje członków Prezydium Zarządu Okręgu pełnią ponadto kol. kol.: **Cecylia Anderko** (Siemianowice Śląskie), **Romualda Brytek** (Sektoria Wychowania Przedszkolnego), **Jan Nowak** (Olkus), **Zofia Olbińska** (Sektoria Administracji i Obsługi), **Józef Paździor** (Tarnowskie Góry), **Czesława Przybyła** (Sektoria Emerytów i Rencistów), **Ewa Spas** (Wodzisław Śląski), **Róża Stryj** (Zabrze), **Barbara Świerad** (Tychy) i **Antoni Zygałdo** (Racibórz).

Skład Zarządu Okręgu ZNP w Katowicach uzupełniają kol. kol.:

Izabella Ananicz (Pszczyna), **Franciszek Barczyk** (Sektoria Szkolnictwa Rolniczego), **Janina Bialik** (Sektoria Emerytów i Rencistów), **Czesława Dudek** (Łazy), **Elżbieta Gajda** (Sektoria Administracji i Obsługi), **Teresa Głuszczyńska** (Gliwice), **Adam Grabarczyk** (Katowice), **Marek Jaworski** (Tarnowskie Góry), **Gabriela Kondziałka** (Mysłowice), **Robert Kowol** (Leszczyny-Czerwionka), **Jan Krzepina** (Sektoria Administracji i Obsługi), **Ewa Kulczyńska** (Pilchowice), **Alina Michalak** (Pszczyna), **Henryk Mieszczanin** (Sektoria Emerytów i Rencistów), **Bożena Obodecka** (Piekary Śląskie), **Grzegorz Pietrzyk** (Będzin), **Tadeusz Pukowiec** (Gorzyce), **Józef Tyka** (Świętochłowice), **Stanisław Więkowski** (Zawiercie) oraz **Jacek Wuwer** (Jastrzębie Zdrój).

ZWIĄZEK NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO OŚRODEK USŁUG PEDAGOGICZNYCH I SOCJALNYCH Filia w Katowicach

40-015 Katowice, ul. Starowiejska 11 tel. 253-88-02, 253-75-77, 253-76-34

Oferta dla szkół i placówek oświatowych

Przedszkola:

rytmika,
język angielski

Szkoły:

języki obce,
przygotowanie do egzaminów

Wszyscy: języki obce, w tym przygotowanie do zdobycia certyfikatów (First Certificate English, Zertifikat „Deutsch als Fremdsprache”), a także do eksternistycznych egzaminów w zakresie liceum.

Seminaria:

fundusz świadczeń socjalnych w szkole,
„trzynastki” po nowemu.

Kursy:

bhp we wszystkich zakresach,
księgowych oświaty,
kandydatów na dyrektorów szkół,
kierowników wycieczek i placówek wypoczynku dzieci i młodzieży,
zawodowe według zapotrzebowania.

Adres Redakcji:
40-015 Katowice, ul. Starowiejska 11
Tel. (32) 253-79-88 i 253-95-48

Wydawca:
Ośrodek Usług Pedagogicznych i
Socjalnych ZNP, Filia w Katowicach
40-015 Katowice, ul. Starowiejska 11
Tel. (32) 253-88-02, 253-75-77 i 253-76-34

Redaguje zespół w składzie: Sergiusz Karpiński – Redaktor Naczelny, Henryka Stachańczyk – Sekretarz Redakcji oraz Róża Stryj i Marek Fabryczny.
Skład komputerowy – Sergiusz Karpiński.

Wybory samorządowe

O znaczeniu zbliżających się wyborów samorządowych dla środowisk oświatowych w zasadzie nikogo przekonywać już nie trzeba. Przejęcie prowadzenia przez gminy najpierw przedszkoli, a później szkół podstawowych, a w dużych miastach także ponadpodstawowych uświadomiło nauczycielom i innym pracownikom, że o najistotniejszych sprawach decyduje się właśnie na szczeblu lokalnym. Co prawda, tabele wynagrodzeń nauczycieli powstają jeszcze w Warszawie, ale i to najprawdopodobniej ulegnie zmianie. Wniosek jest oczywisty: idźmy do samorządów, zadbajmy o to, by w radach gmin, powiatów i w sejmikach wojewódzkich mieć swoich ludzi, a dzięki temu mieć również wpływ na podejmowane decyzje.

Aby osiągnąć przedstawiony powyżej cel, należy spełnić przynajmniej dwa warunki: po pierwsze trzeba skłonić naszych członków i sympatyków, aby w ogóle zechcieli uczestniczyć w samym akcie wyborczym, aby pofatygowali się do lokalu wyborczego, zaznaczyli swoich wybrańców i wrzucili karty wyborcze do urny. Drugim warunkiem jest stworzenie wyborcom szansy oddania głosu na dobrych, sprawdzonych kandydatów.

Zarząd Okręgu ZNP w Katowicach, w porozumieniu z naszymi sąsiadami z Bielska Białej i Częstochowy, podjął działania na rzecz wyszukania i skłonienia do kandydowania takich ludzi. W ich rezultacie mamy swoich kandydatów niemal w każdym okręgu wyborczym dla wyboru Sejmiku Województwa Śląskiego: w **okręgu I** (Jastrzębie, Racibórz, Rybnik, Wodzisław, Żory) kandyduje kol. **Kazimierz Piekarczyk**, Prezes ZO ZNP w Rybniku, członek Zarządu Głównego ZNP przyszłej kadencji, w **okręgu II** (Bielsko-Biała, Cieszyn i Żywiec) kandyduje kol. **Janina Jura**, Prezes Zarządu Okręgu ZNP, członek Zarządu Głównego ZNP obecnej i przyszłej kadencji oraz kol. **Urszula Gazda**, Prezes ZO w Czechowicach Dziedzicach, w **okręgu IV** (Katowice) kandyduje kol. **Jerzy Surman**, Prezes Zarządu Okręgu, członek Prezydium ZG ZNP obecnej kadencji i członek Zarządu Głównego ZNP następnej kadencji, w **okręgu VI** (Chorzów, Piekary Śl., Siemianowice Śl. i Świętochłowice) kandyduje kol. **Roman Skupin**, Prezes ZO ZNP w Chorzowie, członek Prezydium Okręgowej Komisji Rewizyjnej, w **okręgu VII** (Tychy, Mikołów, Mysłowice, Pszczyna) kandyduje kol. **Marek Fabryczny**, Wiceprezes Zarządu Okręgu,

Prezes ZO ZNP w Mysłowicach, członek Zarządu Głównego ZNP obecnej i przyszłej kadencji oraz **Barbara Świerad**, Prezes ZO ZNP w Tychach, w **okręgu VIII** (Częstochowa, Kłobuck i Myszków) kandyduje kol. **Krzysztof Tabaka**, działacz ZNP w Żarkach, w **okręgu X** (Bytom, Lubliniec i Tarnowskie Góry) kandyduje kol. **Sergiusz Karpiński**, Prezes ZO ZNP w Bytomiu, członek Zarządu Głównego ZNP obecnej i przyszłej kadencji, w **okręgu XI** (Jaworzno i Sosnowiec) kandyduje kol. **Henryka Stachanczyk**, Wiceprezes Zarządu Okręgu, Prezes ZO ZNP w Jaworznie.

Z przedstawionego powyżej wykazu wynika, że władzom wojewódzkim naszego Związku udało się zebrać naprawdę dobrą stawkę kandydatów. Każdy z nich pełni odpowiedzialne i (co jest niezwykle istotne) pochodzące z wyboru funkcje związkowe. Mają więc zaufanie swoich środowisk lokalnych i warto pokusić się o jego rozszerzenie na ich okręgi wyborcze, na obszar całego naszego przyszłego województwa. **Postawmy na nasze koleżanki i na naszych kolegów! Postawmy na nasz Związek Nauczycielstwa Polskiego!**

ESKA

Fundusz świadczeń socjalnych w szkole i placówce (1)

Sergiusz Karpiński

Zasady działalności socjalnej w zakładzie pracy reguluje ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych oraz cały szereg innych przepisów, ze wymienię tylko ustawę o związkach zawodowych, czy Kartę Nauczyciela w zakresie stosowania odpisów podstawowych. Jeżeli dodamy do tego skomplikowany tryb stosowania zwolnień podatkowych od niektórych świadczeń, to otrzymamy niezwykle trudną materię będącą przedmiotem ścisłej współpracy pracodawcy i związków zawodowych.

Chcąc ułatwić Czytelnikowi rozeznanie problemów tej działalności nie sposób nie zacząć od ujawnienia kilku zasadniczych kontrowersji interpretacyjnych wynikających zarówno z samej ustawy, jak i dotychczasowej praktyki. Wydaje się, że najpoważniejszą z nich jest ustalenie pojęcia „osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu”. W art. 2 ustawa w tzw. „słowniczku” określa je jako: pracowników i ich rodziny, emerytów i rencistów - byłych pracowników i ich rodziny oraz inne osoby, określone w regulaminie. Sama kategoria „pracownik” budzi liczne kontrowersje, gdyż nie jest uzależniona od wymiaru czasu pracy. W zdecydowanej większości interpretacji sygnowanych przez odpowiedzialnych pracowników Ministerstwa Pracy i Polityki Socjalnej każdemu pracownikowi przysługują te same uprawnienia bez względu na wymiar zatrudnienia. W dużych jednostkach gospodarczych, których wizja przesłoniła ustawodawcy ten problem, nie ma to istotnego znaczenia, ale w przeciętnej szkole lub placówce oświatowej potrafi on wywołać poważne konflikty. Warto w tym kontekście zwrócić uwagę na fakt, że w przepisach dotyczących pracowników

zakładów zatrudniających do 20 pracowników (z wyjątkiem jednostek sfery budżetowej) wysokość „świadczenia urlopowego” będącego skomasowaną formą pomocy socjalnej jest proporcjonalna do wymiaru czasu pracownika (art. 3 ust. 4). Dlaczego więc nie można stosować tej samej miarki w pozostałych przypadkach?

Kolejne perturbacje wiąże się z „rodziną pracownika”. W większości regulaminów działalności socjalnej próbuje się doprecyzować nieco to pojęcie. Najczęściej za członków rodziny uznaje się współmałżonka oraz będące na ich utrzymaniu dzieci. Często zasada „pozostawania na utrzymaniu” jest dodatkowo uściślana poprzez podanie granicy wieku oraz warunków kontynuowania nauki. Z samą nauką wiąże się następne komplikacje: czy może to być nauka w szkołach policealnych, czy tylko wyższych, czy musi to być nauka w formie dziennej, czy też dopuszcza się formę wieczorową lub zaoczną. Wiemy zresztą, że przy każdej z tych form możliwe jest uzyskiwanie przez studenta czy ucznia dochodów nierzadko znacznie przekraczających wynagrodzenia „pracowników”. Warto tu znowu zauważyć, że w przytoczonym już przykładzie zakładu zatrudniającego do 20 pracowników „świadczenie urlopowe” przyznawane jest wyłącznie pracownikowi, a jego wysokość nie zależy w żadnej mierze od jego stanu rodzinnego.

Kolejna kategoria to emeryci i renciści - byli pracownicy zakładu. Wydaje się niezbędne uściślenie w regulaminie tego pojęcia choćby poprzez dodanie, że są to emeryci i renciści, dla których ten zakład był ostatnim miejscem pracy przed przejściem na rentę lub emeryturę. Nie załatwia to

kwestii, czy uprawnienie dotyczy jednego, wskazanego przez tę osobę zakładu, czy wszystkich, w których był zatrudniony przed przejściem na rentę lub emeryturę. Dotychczas Sąd Najwyższy rozstrzygnął jedną kwestię: jeżeli emeryt podjął pracę, a wysokość osiągniętych zarobków spowodowała zawieszenie pobierania świadczenia, przestaje być osobą uprawnioną do świadczeń z zakładu, z którego przeszedł na emeryturę (staje się nią w zakładzie, w którym podjął pracę będąc na emeryturze). Problemy z pojęciem członka rodziny emeryta lub rencisty są analogiczne, jak w przypadku rodziny pracownika i tylko potęgują ogólne zamieszanie w ustalaniu listy osób uprawnionych do świadczeń.

Jest jeszcze jedna kategoria osób często ujmowana w regulaminach: członkowie rodziny po zmarłym pracowniku lub emerycie albo renciście. Nie trzeba chyba dodawać, że odnoszą się do niej wszystkie uwagi sformułowane wyżej.

Jak z tym całym ambarasem sobie poradzić i pogodzić bezduszną literą prawa ze zdroworozsądkowym poczuciem sprawiedliwości - przepraszam za określenie - społecznej? W moim osobistym przekonaniu taką możliwość stwarza wprowadzenie kategoryzacji uprawnień. Po prostu wszyscy ci, o których była wyżej mowa pozostają osobami uprawnionymi, ale zakres uprawnień każdej z nich jest nieco inny. Szerzej rozwinę to zagadnienie po wyjaśnieniu pojęcia form działalności socjalnej. Ale o tym w następnym numerze. W kolejnych chciałbym się zająć zasadami przyznawania świadczeń oraz kwestią uzgadniania działalności ze związkami zawodowymi.

30627

III

Grudzień 2007r.

Śląski Głos Nauczycielski Nr 12/103/2007

ISSN 1641-3822

ZWIĄZEK NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO
ZARZĄD OKRĘGU ŚLĄSKIEGO

Śląski G.N.

tel./fax 032/253-88-02

e-mail: sgn@znp.edu.pl

Nauczyciele zarabiają nędźnie - ZNP odpowiada premierowi

Związek Nauczycielstwa Polskiego z uwagą wysłuchał propozycji nowego rządu dotyczących wynagradzania nauczycieli, które przedstawił premier Donald Tusk podczas briefingu prasowego, 27 listopada.

Deklaracja premiera o „realnym pułapie wzrostu o ok. 15 proc.” płac nauczycieli w przyszłym roku (wynikającym z podwyższenia kwoty bazowej dla nauczyciela stażysty o ok. 10 proc. i obniżenia składki rentowej), jest dobrym krokiem, ale nie satysfakcjonuje środowiska nauczycielskiego.

Nauczyciele zarabiają dzisiaj nędźnie. Początkujący nauczyciel nie otrzymuje nawet tysiąca złotych. Dlatego ZNP domaga się radykalnego wzrostu wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela stażysty o 50 proc.

Za niepokojące ZNP uznaje stwierdzenie premiera, iż pieniądze na podwyżki dla nauczycieli „pójdą do subwencji oświatowej”, a regulamin wynagradzania będzie po stronie samorządów. Niestety, taki sposób transferu pieniędzy, nie gwarantuje każdemu nauczycielowi podwyżki na zapowiadany przez premiera poziom.

Sławomir Broniarz
prezes Związku Nauczycielstwa Polskiego

Spotkanie ZNP-MEN: na razie bez konkretów

26 listopada Sławomir Broniarz, prezes Związku Nauczycielstwa Polskiego oraz Jarosław Czarnowski, wiceprezes ZG ZNP wzięli udział w spotkaniu nowej minister edukacji Katarzyny Hall z przedstawicielami oświatowych związków zawodowych.

- Zaproponowaliśmy Pani minister zawarcie porozumienia na rzecz edukacji, w ramach którego toczyłaby się dyskusja o zasadach finansowania edukacji, placach i emeryturach nauczycieli, systemie edukacji, wyrównywaniu szans edukacyjnych poprzez upowszechnianie wychowania przedszkolnego, szkolnictwie ponadgimnazjalnym, kształceniu nauczycieli i instytucjach wspomagających - kontrolnych - mówił tuż po spotkaniu Sławomir Broniarz.

- Niestety ze strony Pani minister nie padły żadne konkrety dotyczące wysokości podwyżek dla nauczycieli w 2008 roku. Mamy je poznać tuż po dokładnym przeanalizowaniu przyszłorocznego projektu budżetu przez rząd - dodał. Przypomniał, że ZNP nie zgadza się na zapowiadany przez nowy rząd 10-proc. wzrost płac. - ZNP domaga się wzrostu średniego wynagrodzenia nauczyciela stażysty z 82 proc. do co najmniej 100 proc. kwoty bazowej. To powinno przełożyć się na 50 proc. wzrost wynagrodzeń zasadniczych wszystkich nauczycieli.

Podczas spotkania minister Hall zaapelowała do środowiska oświatowego o „spokój i zaufanie”. - Zależy mi, aby praca w szkołach mogła być spokojna, by stan prawny z 1 września obowiązywał do końca roku szkolnego, a nauczyciele mogli spokojnie pracować - mówiła. Dodała, że jest otwarta na rozmowy ze środowiskiem nauczycielskim. - Jestem zainteresowana Państwa opiniami. - powiedziała.

Związek zaprosił minister na posiedzenie Prezydium ZG ZNP, które odbędzie się w Warszawie 3 - 4 grudnia br.

Nadchodzące Święta Bożego Narodzenia,

niosą ze sobą wiele radości oraz

refleksji dotyczących minionego okresu i planów

na nadchodzący Nowy Rok.

W tych wyjątkowych dniach, chcemy Wam

Koledzy I Koleżanki życzyć

wiele zadowolenia i sukcesów

z podjętych wyzwań.

Redakcja Śląskiego G.

**Informacja z trzeciego spotkania
ODDZIAŁOWYCH KOORDYNATORÓW SPOŁECZNEJ INSPEKCJI PRACY OKRĘGU ŚLĄSKIEGO ZNP**

Okręgowa Komisja Ochrony Pracy przy Zarządzie Okręgu Śląskiego ZNP w Katowicach w dniu 19.11.07r. zorganizowała trzecie spotkanie z Oddziałowymi Koordynatorami SIP z całego Okręgu Śląskiego ZNP. Spotkanie prowadzili: kol. Marek Fabryczny, Wiceprezes ZOŚ ZNP – Okręgowy Koordynator SIP-u oraz Helena Obajtek – Przewodnicząca Okręgowej Komisji Ochrony Pracy ZOŚ.

Gościem zaproszonym przez KOP była Pani Zofia Pasich – kierownik działu Higieny Pracy z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach.

W swoim prawie dwugodzinnym wystąpieniu zapoznała zebranych koordynatorów SIP z:

1/ Ustawą o Państwowej Inspekcji Sanitarnej z 1985 roku i uprawnieniami PIS do kontroli obiektów pod kątem technicznego utrzymania, higieną pracy.

2/ zakresem kontroli SANEPID-u w ciągu ostatnich 10 lat w tym placówek oświatowych.

W ciągu ostatnich 10 lat zdecydowanie poprawiły się warunki higieniczno-sanitarne. We wcześniej sprawdzano czy są ręczniki, mydło, papier w pomieszczeniach sanitarnych – oceniano to dostatecznie.

Co roku składane są Raporty o stanie warunków higieniczno-sanitarnych do Prezydenta i dotyczy to wszystkich kontroli przeprowadzonych w ciągu jednego roku.

SANEPID każdego roku średnio kontroluje 20 % placówek oświatowych, tak, że w ciągu 5 lat każdy obiekt jest co najmniej jeden raz skontrolowany. Często zdarza się tak, że w niektórych placówkach bywają po dwa lub trzy razy. Są to najczęściej rekontrole po wydanych decyzjach kontrolerów.

Warunki w placówkach oświatowych bywają różne, od bardzo dobrych po dostateczne. Co należałoby poprawić?:

- ⇒ stan zaplecza, sale dydaktyczne i sale gimnastyczne
- ⇒ oświetlenie sztuczne i naturalne | czasem obcinając gałęzie poprawia się oświetlenie
- ⇒ ogrodzenie działek szkolnych, nawierzchni boiska, podwórka, co zapewne poprawi bezpieczeństwo dzieci w szkole
- ⇒ infrastrukturę do prowadzenia zajęć, dążenie do pełnowymiarowych sal zajęć wychowania fizycznego
- ⇒ stan natrysków, łazien i szatni szkolnych, takich warunków aby dzieci i młodzież mogli korzystać po WF z tych urządzeń

Trzy lata temu były prowadzone badania dotyczące stopnia korzystania z tego typu urządzeń po zajęciach z WF- wynik był zaskakująco niski. Nie ma nawyku korzysta-

nia z natrysków, jeśli nauczyciel chce, to może takie nawyki kształtować. Nie można tłumaczyć to brakiem czasu. W nawiązaniu do tego problemu jeden z koordynatorów zapytał, w jaki sposób uniknąć zarzutów dotyczących molestowania seksualnego dzieci i młodzieży, bo on obawiając się takich zarzutów wolał zrezygnować z kontroli korzystania z nich.

Następnie Przedstawiciel SANEPID-u odniósł się do Rozporządzenia MENiS z 2002 r. W sprawie bhp w placówkach oświatowych.

W tym roku, a właściwie od 2004 roku SANEPID kontrolował higienę pracy w szkole a w szczególności tygodniowe rozkłady zajęć. Chodziło o to, aby w ciągu tygodnia zajęcia były rozłożone równomiernie, zarówno, co do ilości lekcji, jak i trudności nie mogą być w jednym dniu fizyki-2, matematyki-2 i chemii-1 ani lekcje z jednym nauczycielem. Chociaż bywało różnie pod tym względem- w tym roku już było dobrze.

Państwowa Inspekcja Sanitarna przygotowuje się do uzyskania certyfikatu jakości ISO 9001. Z tym wiąże się ich działania idące w kierunku wydawania decyzji na piśmie i półrocznego okresu na ich realizację – a potem upomnienie, mandat, grzywna i są to narzędzia do wymuszenia pewnych działań na dyrektorze placówki w celu poprawy higieny pracy.

Kolejnym priorytetem w czasie kontroli SANEPID-u są działania w kierunku dopasowania mebli do antropologicznej budowy ciała dziecka. Dziecko jedną trzecią swego życia spędza w szkole i musi mieć wygodne siedzenie, aby efektywnie pracować. Czasem nie wiele trzeba zrobić, wystarczy kazać higienistce zmierzyć dzieci i taki wykaz z centymetrami wzrostu oddać wychowawcy, ten przy nazwiskach wpisuje nr ławki ucznia. I na pół roku mamy problem z głową.

Ważne, aby w momencie zakupu nowego sprzętu, mebli, itp. – kupować takie, które mają certyfikaty bezpieczeństwa - atesty.

Niepokojące są także tornistry uczniów klas młodszych. Trzy lata temu w tym kierunku wykonano badania w całej Polsce, wiele dzieci dwa i trzy razy przekraczało dopuszczalną w tym zakresie normę. A norma to 1/8 wagi ciała dziecka.

Pani Zofia Pasich zwróciła także uwagę na wędrowki uczniów klas początkowych po szkole. Nie jest to higieniczne dla dziecka, kiedy często kompletnie ubrany zimą z kurtką przemieszcza się z sali do sali. To nauczyciel powinien chodzić do dzieci, nawet, jeśli miałby przenosić swoje pomoce naukowe.

Problemem niektórych placówek są stare substancje chemiczne przechowywane w nieodpowiednich warunkach, w nieodpowiednich pomieszczeniach, bez odpo-

wiedniego oznakowania. Po likwidacji klas siódmych i ósmych w szkołach podstawowych w niektórych szkołach nie zlikwidowano ich, bo utylizacja dużo kosztuje.

Drużga część spotkania poświęcona była zadawaniu pytań do eksperta z SANEPIDU.

Oto niektóre pytania zadawane z sali:

- Czy obowiązuje jakaś zastrzeżona kontrola w zakresie przygotowywania kanapek dzieciom jako drugiego śniadania?
- Czy te same przepisy w zakresie układania planu tygodniowego dotyczą nauczycieli i są przedmiotem kontroli PIS
- Czy zgodne z higieną pracy jest przydzielanie nauczycielom dyżurów w dniu, kiedy ma najwięcej lekcji- nie ma czasu na śniadanie, toaletę?
- Czy są jakieś przepisy nowe dotyczące nadzoru żywieniowego obowiązujące w szkołach, szkolnych stołówkach?
- Jakie badania powinny mieć osoby pracujące w szkole, na ile są obowiązujące i co z książeczkami sanepidowskimi? [nie się nie zmieniło w zakresie badań - badania max - 6 lat i to lekarz określa kiedy następne badanie profilaktyczne.
- Czy SANEPID bada poziom hałasu, oświetlenia i czy zmiany w narzędzie słuchu dla nauczycieli są podstawą do ubiegania się o chorobę zawodową?
- W niektórych szkołach zupę i herbatę nalewają osoby, które nie mają badania bakteriologicznego - nie powinno tak być, bo gdyby doszło do zatrucia, odpowiadają przed sądem. Odpowiedzialny za organizację pracy jest zawsze Dyrektor placówki jako kierownik zakładu pracy. W czasie badań bakteriologicznych najgorzej wychodzą: ścierki, białe, deski do krojenia i noże.

Pani Zofia Pasich nie na wszystkie pytania odpowiadała zebranych, bo te związane z żywieniem i żywnością są tematyką działu Higieny Żywności i Żywnienia. Zaproponowała, aby na kolejne spotkanie zaprosić kierownika tego działu Panią Elżbietę Jarosławską oraz Ewę Brzezińską - z działu Higieny Pracy.

Trzecia część spotkania poświęcona była sprawom organizacyjnym.

Kol. Marek Fabryczny i Helena Obajtek zrelacjonowali szkolenie w Warszawie w dniach 07-08.11.07r..Na szkolenie zaproszono członków Komisji Ochrony Pracy i Okręgowych Koordynatorów SIP z całej Polski. Jeden dzień poświęcono szkoleniu z zakresu BHP, sporządzaniu dokumentacji powypadkowej oraz ocenie ryzyka zawodowego. Drugi dzień z udziałem przedstawicieli PIP - znowelizowanej Ustawie o PIP i przepisom prawnym. Uczestnicy szkolenia otrzymali komplet dokumentacji.

którą powielono i rozdano koordynatorom SIP w Okręgu Śląskim.

Ustalono, że kolejne spotkanie odbędzie się w lutym przyszłego roku, zaraz po feriach zimowych. Na to spotkanie Koordynatorzy mają przywieźć Sprawozdania z pracy za okres kończącego się roku t.j. od 1.10.2007 do 15.02.2008 z uwzględnieniem wyników przeglądów warunków pracy.

Zaproponowano zorganizowanie wyjazdowego szkolenia Oddziałowych Koordynatorów SIP-u w Jaszowcu w marcu

przyszłego roku.

Uzgodniono zgłaszanie w formie pisemnej, mailowej pytań i propozycji tematów następnych spotkań oraz problemów do wyjaśnienia na wyższym szczeblu.

O godzinie 12.30 odbyło się spotkanie Zarządu Komisji Ochrony, w czasie którego zgłaszano propozycje do Planu Pracy Komisji na rok 2008.

Zaproponowano m.in. uwzględnienie w planie pracy problemów dotyczących:

– obciążeń dokumentacją młodego

nauczyciela

- obowiązującej dokumentacji [Regulaminów – z czego korzystać ?
- zasad organizacji wycieczek szkolnych i zielonych szkół
- chorób zawodowych i spotkania z lekarzem medycyny pracy
- oceny ryzyka zawodowego, sposobów oceny ryzyka
- upoważnienia dla koordynatorów wchodzących do innych placówek

VII MIEJSKI PRZEGLĄD HUMORU „ŚMIEJ SIĘ PAN Z TEGO”

Po raz siódmy Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Kazimierza Wielkiego i Ognisko Pracy Pozaszkolnej w Jaworznie dzieci i młodzież wszystkich typów szkół zaprosili do udziału w prawdziwym święcie humoru, jakim stał się konkurs kabaretowy. O wejście do finału walczyło niemal trzydzieści zespołów w różnych kategoriach: skecz, scenka kabaretowa, piosenka i monolog kabaretowy.

Jury uznało, że poziom występów systematycznie się podnosi, więc obrady trwały długo zanim zapadł werdykt kwalifikujący do finału dziewięć zespołów: trzy ze szkół podstawowych SP 5 dwa razy, i SP 15, cztery z gimnazjów (nr 1, 4, 7, 8) i dwa ze szkół średnich: II LO oraz gospodarze - ZSP nr 1

W nicołajki wyróżnione zespoły walczyć będą o Grand Prix.

Jurorom przewodzić będzie aktorka Teatru Śląskiego Anna Kadulka.

NAUCZYCIEL – ŚWIĘTA KROWA

Bellefere

Nauczyciele, dzięki nielubianemu bytemu min. R. Giertychowi uzyskali status funkcjonariuszy publicznych. Zrównano zatem pedagogów szkół publicznych z np. prezydentem PR, posłami, senatorami, pracownikami administracji państwowej, samorządowej, policjantami i wojskowymi. Prestiż belfrów podniósł się więc niebotycznie. I efekty od razu są:

„Uczeń z Suwałk zwymyślał nauczycielkę, która kazała mu usiąść w czasie lekcji w ławce. Chłopak ma 16 lat. Sprawą zajmie się sąd rodzinny.” (GW)

„Uczniowie z Mrągowa obrzucili nauczycieli obelgami. Nauczyciele o zajściu powiadomili mrągowską policję. – Uczniom zarzucały znieważenie funkcjonariusza publicznego – potwierdza rzecznik mrągowskiej policji. Grozi za to kara grzywny lub pozbawienia wolności do roku”. (Rz)

Prokuratorzy i policjanci skorzystali z przepisów. Taki mieli ustawowy obowiązek.

Ale nauczyciele? Czy potrzebne są nam policyjno – sądowe restrykcje, aby pohamować nieposłusznych, kłębnych, czasem nawet agresywnych uczniów? Co z działaniami pedagogicznymi: rozmową, przekonywaniem, wzorami postępowania, karami i nagrodami, które przecież każdy statut szkolny przewiduje? Za mało?

Niestety zbyt mało! Systematyczne obniżanie się pozycji nauczy-

ciela w społeczeństwie – z różnych powodów: od ekonomicznych, poprzez niewysoki poziom kształcenia pedagogów, po nagonki prasowe na nauczycieli. A do tego dodać należy coraz mniejszą współpracę szkoły i domu (przyczyny leżą po obu stronach) i coraz większe przekonanie uczniów wszelkich typów szkół, że mają tylko prawa, a obowiązkami obarczeni są inni. Efektem są nasilające się akty agresji wobec nauczycieli. Nie tylko słowne, lecz również fizyczne.

Zatem cieszyć się pedagogu - funkcjonariuszu publicznego? Byłe nie za głośno. Czasem można popaść w absurd:

„W Wirginii nauczyciel oskarżył dwóch dziesięciolatków o próbę otrucia go - dla kawału dodali mu do kawy zwykłej wody. Chłopcom groziło do 20 lat więzienia”. (Gazeta.pl)

„W Kolorado dziesięcioletnia uczennica znalazła w pudełku ze śniadaniem niewielki styczoryk pozostawiony tam przez matkę, by pokroiła sobie jabłko. Dziewczynka poprosiła o pomoc nauczyciela, który zawiesił ją w obowiązkach ucznia”. (Gazeta.pl)

Warto przy tym pamiętać, że Sejm przyjmując nowelizację Karty Nauczyciela, zastrzył jednocześnie odpowiedzialność karną nauczycieli. Za przekroczenie swoich uprawnień lub niedopełnienie obowiązków funkcjonariuszowi publicznemu grozi bowiem trzy lata więzienia, a za przyjęcie korzyści materialnej - pozbawienie wolności do lat ośmiu. Nawet za bombonierką na Dzień Nauczyciela!

60-latkowie na emeryturę!

W wyroku z dnia 23 października 2007 r. Sygn. akt P 10/07 Trybunał Konstytucyjny orzekł, iż art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie, w jakim nie przyznaje prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym mężczyźnie, który – odpowiednio jak kobieta, która nabywa to prawo po osiągnięciu wieku 55 lat i co najmniej 30-letniego okresu składkowego i nieskładkowego – osiągnął wiek 60 lat i co najmniej 35-letni okres składkowy i nieskładkowy, jest niezgodny z art. 32 i art. 33 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

I. Stan faktyczny

Marian R., którego syn od urodzenia jest chory na zespół Downa, po śmierci żony opiekującej się do tej pory niepełnosprawnym dzieckiem, złożył 19 września 2006 r. wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (dalej: ZUS) o przyznanie wcześniejszej emerytury w związku z osiągnięciem wieku 60 lat, argumentując, że nie jest w stanie sprawować opieki nad chorym synem i jednocześnie pracować. Decyzją z 29 września 2006 r. ZUS odmówił wnioskodawcy przyznania wcześniejszej emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy stwierdził w szczególności, że brak jest ku temu podstaw prawnych, bo w okresie obowiązywania rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r. w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki (Dz. U. Nr 28, poz. 148, ze zm.; dalej: rozporządzenie RM z 1989 r.) wnioskodawca nie sprawował stałej opieki nad chorym dzieckiem (z uwagi na fakt pozostawiania w zatrudnieniu oraz pobierania przez żonę emerytury na podstawie wskazanego rozporządzenia). Nie można więc, w świetle art. 183 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i przy uwzględnieniu wyroku TK z 4 stycznia 2000 r., sygn. K 18/99 (OTK ZU nr 2/2000, poz. 26), zastosować przepisów nieobowiązującego już rozporządzenia RM z 1989 r. z uwagi na niespełnienie przewidzianych w nim przesłanek nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu konieczności sprawowania stałej opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem. 10 listopada 2006 r. Marian R. odwołał się od tej decyzji do SO.

Mając na względzie żądanie wnioskodawcy przyznania prawa do wcześniejszej emerytury oraz uwzględniając treść regulującego tę kwestię art. 29 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, SO powziął wątpliwość co do zgodności tego przepisu z konstytucyjną zasadą równości wyrażoną w art. 32 Konstytucji oraz zasadą niedyskryminacji ze względu na płeć z art. 33 Konstytucji.

Uzasadniając swe wątpliwości, sąd przytoczył następujące argumenty.

Cechą charakterystyczną polskiego systemu emerytalnego jest zróżnicowanie przesłanek nabywania uprawnień do emerytury. W związku z tym w polskim prawie emerytalnym występuje kilka rodzajów emerytur. Jedną z nich jest emerytura wcześniejsza, przewidziana w art. 29 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w stosunku do ubezpieczonych urodzonych przed

1 stycznia 1949 r., którzy nie osiągnęli jeszcze powszechnego wieku emerytalnego. Ustęp pierwszy tego przepisu wskazuje niektóre kryteria, jakie muszą spełnić ubezpieczeni, aby skorzystać z tego uprawnienia. Kobieta może przejść na wcześniejszą emeryturę po osiągnięciu wieku 55 lat, jeżeli ma co najmniej 30-letni okres składkowy i nieskładkowy albo jeżeli ma co najmniej 20-letni okres składkowy i nieskładkowy oraz została uznana za całkowicie niezdolną do pracy, zaś mężczyzna – po osiągnięciu wieku 60 lat, jeżeli ma co najmniej 25-letni okres składkowy i nieskładkowy oraz został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy. Zdaniem SO, wyłączanie przez ustawodawcę z kręgu osób uprawnionych do wcześniejszej emerytury 60-letnich mężczyzn, legitymujących się, tak jak kobiety, odpowiednio długim stażem ubezpieczeniowym (tj. co najmniej 5 lat dłuższym od 30-letniego stażu wymagającego od kobiet na podstawie zakwestionowanego przepisu) stanowi regulację niepełną, naruszającą zasadę równości i zakaz dyskryminacji ze względu na płeć.

Nie mniej istotnym argumentem, zdaniem SO, przemawiającym za niekonstytucyjnością zróżnicowania ustanowionego w art. 29 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, są wyznaczone przez Unię Europejską. Prawo wspólnotowe pozostawia państwom członkowskim swobodę organizacji systemów zabezpieczenia społecznego, jednak przy korzystaniu z tej swobody państwa muszą przestrzegać prawa wspólnotowego. Podstawowe znaczenie ma w tym zakresie wyrażony w wielu aktach prawa wspólnotowego zakaz jakiegokolwiek dyskryminacji ze względu na płeć, szczególnie jeśli chodzi o stosowanie systemów emerytalnych i warunki objęcia nimi czy obowiązek opłacania i obliczania wysokości składek. Nie stanowi więc naruszenia prawa wspólnotowego obniżenie granicy wieku i stażu ubezpieczeniowego kobiet w stosunku do mężczyzn, ale już wykluczenie tych ostatnich (pomimo legitymowania się wyższym w stosunku do kobiet o 5 lat wiekiem i stażem ubezpieczeniowym) z prawa do wcześniejszej emerytury na zasadach przewidzianych dla kobiet narusza zasadę równego traktowania.

SO podnosi, że na gruncie obowiązujących przepisów emerytalnych nie istnieje możliwość przyznania wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad dzieckiem specjalnej troski. Umożliwiło to jedynie orzeczenie TK o niekonstytucyjności art. 29 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w zakresie wskazanym w pytaniu prawnym, dlatego też odpowiedź TK ma decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy zawisłej przed sądem.

II. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego

Trybunał uznał, że ustawodawca przekroczył granice przysługującej mu swobody naruszając konstytucyjną zasadę równości oraz zakaz dyskryminacji ze względu na płeć. Konstytucja dopuszcza różnicowanie sytuacji jedynie pod ściśle określonymi warunkami, natomiast w tym przypadku nie da się wskazać

uzasadnionych argumentów usprawiedliwiających wprowadzone zróżnicowanie. Nie jest nim także argument podnoszący różnice biologiczne i społeczne między kobietami i mężczyznami. W tej sytuacji przywileje kobiet w stosunku do mężczyzn naruszają zasadę równości oraz zasadę wzajemności, wiążącą prawo do świadczeń emerytalnych z udziałem świadczeniobiorcy w tworzeniu funduszu ubezpieczeniowego.

Wyrok ma charakter zakresowy. Oznacza to, że Trybunał nie orzekł o niekonstytucyjności tego, co w art. 29 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS zostało przez ustawodawcę uregulowane. Stwierdził niezgodność z Konstytucją treści normatywnej, której w przepisie brakuje. „Zwyczajnym” skutkiem stwierdzenia przez TK niekonstytucyjności jest utrata mocy obowiązującej zakwestionowanej regulacji. W niniejszej sprawie treść, która została w przepisie pominięta nie może utracić mocy obowiązującej, bo w ogóle nie posiada ona takiej mocy, skoro ustawodawca wyłączył ją z przepisu. Dlatego też skutkiem stwierdzenia przez TK niekonstytucyjności art. 29 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w zakresie, w jakim nie przyznaje prawa do nabycia emerytury w obniżonym wieku emerytalnym przez mężczyznę, który osiągnął wiek 60 lat i – jak kobieta, która osiągnęła wiek 55 lat – ma długoletni staż ubezpieczeniowy jest zobowiązanie ustawodawcy do dokonania stosownej zmiany w art. 29 ust. 1. TK w obecnym składzie podzielił pogląd Trybunału wyrażony między innymi w wyroku z 25 czerwca 2002 r., sygn. K 45/01 (OTK ZU nr 4/A/2002, poz. 46), że orzeczeniu stwierdzającym niekonstytucyjność przepisu w zakresie, w jakim pomija on określone treści normatywne, można przypisać tylko i wyłącznie skutek ustalający niekonstytucyjność pominięcia i zobowiązujący prawodawcę do stosownej zmiany tego przepisu, niezbędnej dla realizacji norm konstytucyjnych.

Trybunał nie przesądza również kształtu nowej regulacji, respektując swobodę ustawodawcy w tym zakresie, z zastrzeżeniem uwzględnienia zasad konstytucyjnych i wniosków zawartych w niniejszym wyroku.

Dlatego też, biorąc pod uwagę zobowiązujący charakter orzeczenia, wagę społeczną zakwestionowanej regulacji, jak i potencjalne skutki orzeczenia dla budżetu państwa, TK postanowił odroczyć utratę mocy obowiązującej zakwestionowanego przepisu w zakresie, w jakim został uznany za niezgodny z Konstytucją. Utrata mocy obowiązującej nastąpi z upływem dwunastu miesięcy od dnia opublikowania niniejszego wyroku w Dzienniku Ustaw. Wyznaczony przez Trybunał termin odroczenia powinien być wystarczający dla wprowadzenia w życie zgodnej z Konstytucją regulacji przed jego upływem.

Odroczenie terminu utraty mocy obowiązującej zakwestionowanego w pytaniu prawnym przepisu oznacza także, że do tego momentu stan prawny nie ulega zmianie, a więc zachowuje swoją moc obowiązującą dotychczasowa regulacja z art. 29 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Wyrok TK określa więc w odniesieniu do stanu normatywnego skutki na przyszłość i nie może być podstawą do kwestionowania wcześniej zapadłych rozstrzygnięć

(zob. wyroki TK: z 18 maja 2004 r., sygn. SK 38/03, OTK ZU nr 5/A/2004, poz. 45, z 27 października 2004 r., sygn. SK 1/04, OTK ZU nr 9/A/2004, poz. 96).

Termin odroczenia nie stoi jednak na przeszkodzie wyłączenia jego skutku wobec sprawy, która była przyczyną wszczęcia postępowania przed Trybunałem (odmienność sytuacji: por. wyrok TK z 27 kwietnia 2005 r., sygn. P 1/05, OTK ZU nr 4/A/2005, poz. 42). Dla sądu, przed którym toczy się postępowanie w sprawie, która legła u podstaw pytania prawnego, istotne znaczenie ma moment ogłoszenia wyroku na sali rozpraw. Wraz z nim następuje bowiem uchylenie domniemania konstytucyjności, które przypisywane jest każdemu aktowi prawnemu wydanemu przez ustawodawcę. Fakt ten nie pozostaje bez znaczenia dla postępowania toczącego się przed sądem, który sformułował pytanie prawne. Wykładnia przepisu, który zastosowany będzie jako podstawa rozstrzygnięcia, musi uwzględniać fakt, że przepis ten został pozbawiony domniemania konstytucyjności. Trybunał, orzekając o niekonstytucyjności danej regulacji, ma na celu zainicjowanie działań zmierzających do przywrócenia stanu zgodności z Konstytucją. Orzeczenie Trybunału stanowi w tym zakresie swoistą wskazówkę interpretacyjną. Natomiast ocena sytuacji i wybór środka naprawczego należą do pytającego sądu, orzekającego z wykorzystaniem

przysługujących mu kompetencji i możliwością zastosowania różnych instrumentów w ramach danej procedury.

III. Skutki prawne orzeczenia

Dla postępowań toczących się przed sądami (w tym sądem, który zadał w niniejszej sprawie pytanie prawne) istotne znaczenie ma fakt, że w chwili podania sentencji do publicznej wiadomości na sali rozpraw obalone zostało domniemanie konstytucyjności zakwestionowanego przepisu w zakresie, w jakim orzekł Trybunał. Fakt ten musi być uwzględniany w procesie stosowania prawa bez względu na odroczenie wejścia wyroku w życie i jego formalne usunięcie z obrotu prawnego.

TK podkreślił jednak, że dla sądu, który zadał pytanie prawne, istotne znaczenie ma fakt ogłoszenia wyroku na sali rozpraw. W chwili ogłoszenia wyroku TK uchylone zostało domniemanie konstytucyjności art. 29 ustawy emerytalnej. Trybunał stwierdził też, że jego wyrok wymaga uwzględnienia w procesie stosowania prawa.

To stwierdzenie może okazać się kluczowe dla podobnych spraw. ZUS będzie musiał przyznawać emerytury 60-letnim mężczyznom z 35-letnim stażem już do daty publikacji wyroku w Dzienniku Ustaw. Brak podstawy prawnej nie powinien stanowić problemu, ponieważ będzie mógł to przyznać takim oso-

bom emeryturę, powołując się bezpośrednio na wyrok TK.

Konsekwencją wejścia w życie wyroku TK będzie to, że mężczyźni urodzeni w latach 1944-1948, którzy nie mogli do tej pory przejść na świadczenie, głównie ze względu na brak orzeczenia o niezdolności do pracy, i czekali na ukończenie 65 lat, będą mogli w tym lub w przyszłym roku (jeśli będą mieć 35 lat stażu) przejść na wcześniejszą emeryturę. Jeśli ZUS będzie przyznawał świadczenia od daty publikacji wyroku, w tym roku będą mogli z nich skorzystać osoby urodzone w latach 1944-1947 (ukończą 60 lat), w przyszłym roku natomiast urodzeni w 1948 roku. Nawet jednak gdyby tak się stało, a ubezpieczony nie wniósłby sprawy do sądu, nabędzie prawo do emerytury w rok po publikacji wyroku w Dzienniku Ustaw (od listopada przyszłego roku).

Z prawa takiego nie skorzystają osoby urodzone po 1948 roku. Wprawdzie art. 46 ustawy emerytalnej daje prawo do przechodzenia na wcześniejsze emerytury na zasadach zawartych w art. 29 osobom urodzonym w latach 1949-1968, ale przepisy te wygasną do końca 2008 roku.

Źródła

1. www.trybunal.gov.pl

Bartosz Marczyk, Bożena Wiktorowska: „Analiza GP: emerytury z ZUS dla 60-latków już za dwa tygodnie”, Gazeta Prawna z

Zmiany dotyczące dokumentacji składanej w związku z ubieganiem się o awans zawodowy nauczyciela. Nowe brzmienie § 9 rozporządzenia.

Michał Kucharski

Dnia 16 listopada 2007 r. w Dzienniku Ustaw nr 214 poz. 1580 opublikowano rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej zmieniające rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego

W pierwszej kolejności należy zauważyć, iż dokumentacja obowiązkowa nie będzie obejmowała zatwierdzonego planu rozwoju zawodowego, sprawozdania oraz oceny dorobku zawodowego. Od 01.12.2007 r. tę część dokumentacji nauczyciela ubiegającego się o kolejny stopień awansu zawodowego zastąpi zaświadczenie dyrektora szkoły. Największe zmiany dotyczą dokumentacji awansu zawodowego na stopień nauczyciela dyplomowanego. Zrezygnowano z wymogu pisania sprawozdania do wymagań określonych w § 8 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia. Od 01.12.2007 r. od nauczycieli mianowanych, starających się o uzyskanie stopnia nauczyciela dyplomowanego, będzie wymagane przedstawienie opisu i analizy ze wskazaniem uzyskanych efektów do każdego wymagania określonego w § 8 ust. 2 przedmiotowego rozporządzenia. Zrezygnowano z odrębnej dokumentacji dla tzw. przypadków edukacyjnych. Z nowego brzmienia rozporządzenia wynika, iż umiejętność rozpoznawania i rozwiązywania problemów edukacyjnych, wychowawczych lub innych, z uwzględnieniem specyfiki typu i rodzaju szkoły, w której nauczyciel jest zatrudniony będzie dokumentowana w formie opisu i analizy ze wskazaniem uzyskanych efektów. Według znowelizowanego rozporządzenia do wniosku o nadanie stopnia nauczyciela dyplomowanego nie dołącza się również innej dokumentacji

świadczącej o osiągnięciach zawodowych oraz zaświadczeń i innych dokumentów potwierdzających pełnienie funkcji, prowadzenie działań lub wykonywanie zadań związanych ze spełnianiem wymagań określonych w § 8 ust. 2. Warto również zwrócić uwagę na fakt, iż do tej pory nauczyciele przedmiotów artystycznych, ubiegający się o awans na stopień nauczyciela dyplomowanego mogli przedstawić swoją dokumentację w innej formie, związanej z ich działalnością artystyczną. Od 01.12.2007 r. taka forma przedstawienia dokumentacji nie będzie już możliwa.

Oceniając powyższe zmiany należy zauważyć, iż wpłyną one na „odchudzenie” teczek awansu zawodowego. Jednak brak w tych teczkach takich dokumentów jak plan rozwoju zawodowego, sprawozdanie oraz ocena dorobku zawodowego może wpłynąć na zmianę formy samego egzaminu lub rozmowy. Do tej pory komisja oceniająca staż nauczyciela miała wgląd w te dokumenty. Pozwalało to na rozstrzygnięcie pewnych wątpliwości poprzez dokładne sprawdzenie przebiegu stażu. Wydaje się w tej chwili, iż wątpliwości będą rozstrzygane poprzez szczegółowe pytania komisji. Brak tych dokumentów może spowodować sytuację, w której zaprezentowanie się nauczyciela podczas egzaminu lub rozmowy, będzie miało kluczowe znaczenie dla późniejszej punktacji. Z pewnością pozytywnie należy ocenić fakt rezygnacji z różnych form opisywania działań nauczyciela, tzn. osobnej dla działań wybranych (sprawozdanie), obligatoryjnych (opis i analiza), problemów edukacyjnych (tzw. przypadki). Po nowelizacji wszystkie te działania będą przedstawiane w formie opisu i analizy ze wskaza-

niami uzyskanych efektów. Jest też zła wiadomość dla dyrektorów szkół. Zaświadczenie o jednocześnie zatrudniony w szkole tego samego typu, będzie nauczycielem tego samego przedmiotu co wnioskodawca, a pozostali eksperci będą osobami o innych specjalnościach i będą nauczycielami szkół innego typu lub rodzaju.

W przypadku wniosku dyrektora szkoły rozszerzono obowiązki organu powołującego komisję. Do tej pory organ w przypadku nauczyciela, któremu powierzono stanowisko dyrektora szkoły zapewniał w składzie komisji eksperta zatrudnionego na stanowisku odpowiadającym stanowisku nauczyciela. Od 01.12.2007 r. skład komisji musi obejmować co najmniej dwóch ekspertów zajmujących stanowisko związane ze sprawowaniem nadzoru nad zatrudnieniem wydawane w związku z awansem, poza informacjami, które zawierało do tej pory, musi zostać rozszerzone o datę zatwierdzenia planu rozwoju zawodowego nauczyciela, datę złożenia przez nauczyciela sprawozdania z realizacji planu rozwoju zawodowego oraz informację o uzyskanej przez nauczyciela ocenie dorobku zawodowego za okres stażu oraz dacie jej dokonania, a w przypadku nauczyciela, który w okresie odbywania stażu zmienił miejsce zatrudnienia - także o ocenie dorobku zawodowego za okres stażu odbytego w poprzednim miejscu zatrudnienia.

Zmiany w formie dokumentowania osiągnięć zawodowych nie ominęły również dyrektorów szkół, wizytatorów oraz związków. Poza ogólnymi zmianami, omówionymi powyżej wprowadzono również zmiany w dokumentacji szczegółowej.

Dyrektor szkoły ma obowiązek przedstawić

sprawozdanie, jednak zakres tego sprawozdania nie będzie obejmował już wyników mierzenia jakości pracy szkoły oraz programu rozwoju szkoły, a powinien uwzględniać efekty kształcenia i wychowania. Dodano również obowiązek dołączenia wyróżniającej oceny pracy, która musi obejmować okres sprawowania funkcji dyrektora.

Wizytatorzy (a także pracownicy CKE, OKE) mają obowiązek dołączenia sprawozdania z ostatnich 3 lat pracy zawierającego informacje o sposobie realizacji zadań związanych z zajmowanym stanowiskiem. Nie muszą już w szczególności uwzględniać problematyki związanej z wykonywaniem zadań z zakresu nadzoru pedagogicznego.

Nauczyciele urlopowani na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych będą mieli obowiązek dołączenia sprawozdania z realizacji, w okresie ostatnich 3 lat, zadań odpowiednio na rzecz oświaty, pomocy społecznej lub postępowania w sprawach nieletnich - potwierdzone przez właściwy organ organizacji związkowej, w której nauczyciel pełni funkcję z wyboru. W tym wypadku dokumentację rozszerzono o potwierdzenie realizacji tych zadań przez właściwy organ organizacji związkowej.

Dookreślono również jakie dokumenty ma przedstawić nauczyciel, któremu w trakcie realizacji stażu powierzono obowiązki dyrektora, zatrudniono w organach, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1 ustawy Karta Nauczyciela lub urlopowano do pełnienia funkcji związkowych. Od 01.12.2007 r. nauczyciele ci będą mieli obowiązek przedstawienia dodatkowo zaświadczenia dyrektora szkoły o wymiarze zatrudnienia nauczyciela oraz nauczającym przez niego przedmiotem lub rodzajowi prowadzonych zajęć w okresie odbywania stażu; w przypadku nauczyciela, który w okresie odbywania stażu zmienił miejsce zatrudnienia, oraz nauczyciela zatrudnionego w kilku szkołach, w każdej w wymiarze niższym niż połowa obowiązkowego wymiaru zajęć, łącznie w wymiarze co najmniej połowy obowiązkowego wymiaru zajęć, należy załączyć zaświadczenia ze wszystkich szkół, w których nauczyciel był zatrudniony w okresie stażu, a także zatwierdzony plan rozwoju zawodowego nauczyciela oraz sprawozdanie z jego realizacji. Wątpliwości budzi ostatnia część tego zapisu, tzn. obowiązek przedstawienia sprawozdania z realizacji stażu. Do tej pory nie byli oni zobligowani do przedstawiania sprawozdania, co wydawało się logiczne w sytuacji, gdy zmieniali miejsce pracy a więc nie kończyli stażu. Zgodnie z nowelizacją, wydaje się iż, nauczyciel taki będzie musiał napisać sprawozdanie z części stażu. Pozostaje tylko pytanie, czy i w jakim terminie powinien złożyć takie sprawozdanie dyrektorowi szkoły, w której staż realizował. Wydaje się jednak, iż właściwe w tej sytuacji będzie jedynie dołączenie do wniosku o nadanie kolejnego stopnia awansu sprawozdania, bez konieczności przedstawiania go dyrektorowi szkoły. Sprawozdanie będzie oceniane przez właściwą komisję.

Zmiany w składzie komisji powoływanych w związku z awansem zawodowym

Według obowiązującego jeszcze rozporządzenia organ powołujący komisję kwalifikacyjną lub komisję egzaminacyjną dla nauczyciela ubiegającego się o stopień awansu zawodowe-

go, ustalając skład komisji, zapewnią w niej udział ekspertów o specjalności zawodowej odpowiadającej typowi i rodzajowi szkoły, w której nauczyciel jest zatrudniony, oraz specjalności zawodowej nauczyciela. Organ miał obowiązek dostosować skład całej komisji do specjalności zawodowej nauczyciela oraz do typu i rodzaju szkoły, w której nauczyciel pracował. Po nowelizacji organ powołujący komisję kwalifikacyjną lub komisję egzaminacyjną dla nauczyciela ubiegającego się o stopień awansu zawodowego, ustalając skład komisji, zapewnią w niej udział ekspertów posiadających kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkole tego samego typu i rodzaju co szkoła, w której nauczyciel jest zatrudniony, z których co najmniej jeden jest zatrudniony w szkole tego samego typu i rodzaju oraz co najmniej jeden naucza tego samego przedmiotu lub prowadzi ten sam rodzaj zajęć, co nauczyciel. Obowiązek zapewnienia właściwego składu komisji polegał będzie na tym, iż w komisji takiej będzie musiał się znaleźć jeden ekspert zatrudniony w szkole tego samego typu i rodzaju co wnioskodawca oraz jeden ekspert, nauczający tego samego przedmiotu lub prowadzący ten sam rodzaj zajęć. Warunek ten będzie spełniony jeśli jeden ekspert będzie pedagogicznego, z których co najmniej jeden zajmuje stanowisko kierownicze w szkole, oraz co najmniej jednego eksperta nauczającego tego samego przedmiotu lub prowadzącego ten sam rodzaj zajęć, co nauczyciel, któremu powierzono stanowisko dyrektora szkoły.

Jeśli chodzi o nauczycieli, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1 ustawy Karta Nauczyciela skład komisji będzie obejmował tylko ekspertów zatrudnionych na stanowisku odpowiadającym stanowisku nauczyciela. Do tej pory organ powołujący komisję miał obowiązek zapewnić w niej udział tylko jednego takiego eksperta, jednak musiał dbać o specjalność zawodową odpowiadającą typowi i rodzajowi szkoły wnioskodawcy oraz specjalności zawodowej.

Skład komisji rozpatrującej wniosek nauczyciela urlopowanego do pełnienia funkcji związkowej został określony bardzo ogólnie. Jednym wymaganiem jest obowiązek zapewnienia udziału w komisji udziału co najmniej jednego eksperta, pełniącego z wyboru funkcję związkową.

Ocena wprowadzonych zmian jest pozytywna jeśli chodzi o przyspieszenie postępowania. Do tej pory bardzo rygorystyczne przepisy dotyczące składu komisji, powodowały konieczność rozpatrywania wniosków dopiero, gdy organ zebrał ich większą ilość. Było to spowodowane trudnościami w doborze ekspertów. Większa możliwość manewru w zakresie doboru członków komisji powinna przyspieszyć postępowanie.

Postępowanie w przypadku stwierdzenia braków formalnych dokumentacji

Do tej pory w przypadku stwierdzenia takich braków, zgodnie z § 11 ust. 2 rozporządzenia dyrektor szkoły lub właściwy organ nadający stopień awansu zawodowego wskazywał szczegółowo stwierdzone braki i wyznaczał termin ich uzupełnienia. Po nowelizacji dyrektor szkoły lub właściwy organ nadający stopień awansu zawodowego wskaże szczegółowo stwierdzone braki i wezwie nauczyciela do ich usunięcia w terminie 14 dni wraz z pouczeniem,

że nieusunięcie tych braków w terminie spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania.

Zmiana ta jest korzystna dla wnioskodawcy, ponieważ wyłącza dowolność organu w określaniu terminu do uzupełnienia braków formalnych. Nakazuje również organowi pouczenie wnioskodawcy o skutkach nieusunięcia braków, w terminie 14 dni.

Dokumentacja po postępowaniu

Zgodnie z nowym brzmieniem § 14 ust. 3 rozporządzenia w dokumentacji przechowywanej przez dyrektora szkoły lub właściwy organ nadający stopień awansu zawodowego pozostawia się wniosek nauczyciela o wszczęcie postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego oraz dokumenty, o których mowa w § 9 ust. 1 pkt 1 i 2, ust. 2 pkt 1, 2 i 4-7. Pozostałą dokumentację załączoną do wniosku nauczyciela o wszczęcie postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego zwraca się nauczycielowi, jeżeli decyzja o nadaniu albo odmowie nadania stopnia awansu zawodowego stała się ostateczna. Wynika z niego jednoznacznie, iż organ przeprowadzający postępowanie z dokumentacji nauczyciela zabiera jedynie wniosek wraz z zaświadczeniem dyrektora oraz dokumentami, dotyczącymi kwalifikacji i akt nadania stopnia awansu zawodowego. Pozostała część teczek jest zwracana, gdy decyzja o nadaniu stopnia lub odmowie stanie się ostateczna. Dotychczasowy zapis § 14 ust. 3 był bardzo niejasny. Nie było wiadomo do końca jakie dokumenty należy zwrócić wnioskodawcy, a jakie powinny zostać w urzędzie. Czasami zdarzało się i tak, że urzędy przechowywały całe tečky awansowe.

Przepisy przejściowe

Zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej zmieniającego rozporządzenie w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego. Do postępowania w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, stosuje się dotychczasowe przepisy. Natomiast nauczyciele mianowani, którzy uzyskali ocenę dorobku zawodowego za okres stażu, a nie złożyli wniosku o wszczęcie postępowania kwalifikacyjnego przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, mogą, w terminie do dnia 31 grudnia 2007 r., do wniosku o wszczęcie postępowania kwalifikacyjnego załączyć dokumentację, o której mowa w dotychczasowych przepisach. Z cytowanego przepisu wynika, iż nauczyciele, którzy złożyli wnioski do 31.10.2007 r. nie powinni martwić się wchodzącą w życie zmianą, ponieważ ich wnioski zostaną rozpatrzone na podstawie dotychczasowych przepisów. Jeśli nauczyciele, którzy uzyskali już ocenę dorobku zawodowego za okres stażu i mają ochotę złożyć wniosek w starej formie, to mają na to czas do 31 grudnia 2007 r. Przekroczenie tego terminu spowoduje, iż będą musieli składać wnioski na nowych zasadach. Cieszy fakt, iż ustawodawca tym razem nie okazał się krótkowzroczny i pomyślał nie tylko o tych nauczycielach, którzy wnioski złożyli i czekają na ich rozpatrzenie, ale także o tych którzy mają już gotową dokumentację, jednak nie zdążyli złożyć jej w terminie do 31.10.2007 r.

II Spotkanie na Śląskim Szlaku w Muzeum Chleba i Szkoły – piknik rodzinny.

Zarząd Oddziału ZNP w Świerkłańcu był organizatorem II Spotkania na Śląskim Szlaku. 22 września 2007 r. członkowie ZNP z województwa śląskiego bawili się na pikniku połączonym ze zwiedza-

niem Muzeum Chleba i Szkoły. Było to drugie tego typu spotkanie, w ubiegłym roku odbyło się w tarnogórskiej Kopalni Zabytkowej. Integracja rodzin i poznawanie najciekawszych zakątków powiatu tarnogórskiego – to główne cele tych spotkań.

Zwiedzając Muzeum Chleba i Szkoły uczestnicy zapoznali się z historią i tradycjami związanymi z chlebem oraz własnoręcznie przygotowywali wypiek bułeczek. Natomiast słuchając prelekcji – jak to dawniej w szkole bywało, wszyscy siedzieli w dawnych drewnianych ławkach i pisali rysikiem na kamiennych tabliczkach.

Wśród przybyłych gości był: poseł - Tomasz Głogowski, wójt Gminy Świerklaniec - Adam Baron, sekretarz Gminy Świerklaniec - Grzegorz Zmijewski. Imprezę zaszczyliła swoją obecnością wiceprzewodnicząca Głównej Komisji Rewizyjnej ZNP w Warszawie - Barbara Świerad oraz pełnomocnik Rejonu Bytom, Katowice, Tychy, prezes Oddziału ZNP w Siemianowicach - Grażyna Hołysz - Warmuz.

Byli także dyrektorzy szkół i przedszkoli oraz prezesi zaprzyjaźnionych oddziałów - Małgorzata Durlak - O/ Tarnowskie Góry, Alicja Nabrdalik - Kocot - O/ Bobrowniki, Jan Kraskiewicz - O/ Psary.

W czasie imprezy wystąpił zespół teatralno - kabaretowy „Bez chłopa” oraz kabaret ze Świerkłańca. Nie zabrakło także zabaw i konkursów dla dzieci.

Jadwiga Głogowska
Prezes Oddziału ZNP Świerklaniec

BON OŚWIATOWY

Jan Kraskiewicz

Powracając odgrzewane pomysły pod postacią bonu oświatowego, ręce opadają, a może inaczej....

Tak – trwa mać – jestem za, jestem za, pod warunkiem, że...

1. Wszystkie placówki oświatowe będą miały porównywalny standard budowlany.
2. Wszystkie placówki będą miały porównywalne boiska, sale gimnastyczne i baseny.
3. Wszystkie będą położone w miejscach o identycznej gęstości zaludnienia i podobnym przyroście naturalnym.
4. W rozwoju placówek nie będą przeszkadzać takie drobiazgi jak położenie geograficzne, czyli na drodze do szkoły nie staną góry, rzeki, jeziora, kompleksy leśne i inne tego typu pierdoły.
5. Wszyscy rodzice będą na tyle ludźmi za-

możnymi, by mogli skorzystać z danego im dobrodziejstwa i zawieźć dzieci do takiej placówki, która będzie im odpowiadać.

6. Rodzice będą na tyle ludźmi świadomymi, iż będą zdawać sobie sprawę z korzyści dobrego wykształcenia swych dzieci.

Jeżeli te wstępne tylko warunki nie zostaną spełnione, to nie ma co mówić o równych szansach i o tym, że dla wszystkich dzieci będzie dostępna oświata tylko na dobrym i bardzo dobrym poziomie.

Taki pomysł, to pozbawienie szans rozwojowych oświaty na wsiach i w małych miasteczkach, to pogłębianie różnic cywilizacyjnych między regionami bogatymi i biednymi, tych ostatnich wcale w Polsce nie brakuje.

Wprowadzenie bonu oświatowego przypomina mi sytuację zawodów, gdzie meta jest

jedna, ale miejsca startu różne i w różnej od niej odległości. Zawodnicy nie mogą ich wybrać, zostali na nie skazani, kto nie dobiegnie do mety w ciągu 20 sekund zostanie wyeliminowany.

Zasady jasne proste i sprawiedliwe, przecież wszyscy mieli równe szanse. Prawda?

Dochodzą jeszcze takie drobiazgi jak klasy i szkoły integracyjne, szkolnictwo specjalne, poradnie, przedszkola, szkolnictwo zawodowe, cały – trwa mać – system, który ma tak samo funkcjonować w Gdańsku, Warszawie, Katowicach, jak i w Bieszczadach, Kotlinie Kłodzkiej, Opolszczyźnie i wszędzie tam, gdzie o ludziach pamięta już tylko Bóg.

Właśnie tam, w takich miejscach powinien o nich pamiętać nauczyciel i przypominać, jeśli trzeba, nawet premierowi.

Adres Redakcji: ZNP Zarząd Okręgu Śląskiego, 40-015 Katowice, ul. Starowiejska 11, tel. 32/ 253-79-88; 253-95-48;

Wydawca: Ośrodek Usług Pedagogicznych i Socjalnych ZNP, Filia Katowice, 40-015 Katowice, ul. Starowiejska 11, tel. 032/ 253-88-02; 253-75-77; 253-76-34; 253-64-57 (fax. wew. 31).

e-mail: oupiskat@znp.edu.pl

DTP: von_Growitz, ZNP OUPiS Katowice;

e-mail: sgn@znp.edu.pl

Drukarnia: TOM-DRUK

Prezentowane opinie i poglądy nie zawsze są zbieżne ze stanowiskiem Zarządu Okręgu Śląskiego ZNP i Redakcji.

Za treść ogłoszeń redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

Redakcja nie zwraca nie zamówionych materiałów oraz zastrzega sobie prawo do drobnych korekt tekstu.

Materiały informacyjne o działalności ogólnych związkowych oraz publikacje do awansu zawodowego zamieszczamy bez honorariów autorskich.

WYBIERZ TO CO DOBRE !!! TERAZ ZRÓB TO U NAS

*Dyrektorzy, Rady Pedagogiczne, Rady Rodziców
szkół i placówek oświatowych*

Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji CIGNA STU S.A., uwzględniając wnioski środowiska nauczycielskiego, w tym Związku Nauczycielstwa Polskiego, który jest jednym z naszych udziałowców, przystąpiło do akcji ubezpieczenia w roku szkolnym 1998/99 szkół i placówek oświatowych

PAKIET "SZKOŁA"

kierujemy do:

- przedszkoli i żłobków
- szkół podstawowych, średnich i wyższych oraz innych placówek oświatowych
- zakładów opiekuńczych i instytucji oświatowych

nasza oferta to:

- poczucie bezpieczeństwa
- opieka, profilaktyka działania na rzecz zmniejszenia liczby wypadków
- pewność i gwarancja dzięki posiadanym zabezpieczeniom kapitałowym i reasekuracyjnym
- wysoka jakość obsługi
- rzetelnie skalkulowana składka
- specjalne preferencje dla placówek oświatowych i ich pracowników

nasza oferta gwarantuje:

- **szybka i sprawna likwidację szkód poprzez tworzenie komisji lekarskich na miejscu w danej placówce**
- **niską składkę obejmującą pełny zakres proponowanych świadczeń**

W podziękowaniu za pracę, którą szkoła wykona przy grupowym ubezpieczeniu od następstw nieszczęśliwych wypadków, Towarzystwo prześle część pobranej składki na potrzeby szkoły w formie darowizny lub innej formie proponowanej przez szkołę.

Dodatkową atrakcją oferty jest trzecia edycja konkursu
"Bezpieczna Szkoła i Przyjazna Dzieciom"

Na zaproszenie Dyrekcji Szkoły z wielką radością będziemy bawić się z uczniami i wychowankami podczas organizowanych przez szkołę imprez sportowych, gier i konkursów-sponsorując nagrody.

Uwaga !!!

Pełną informację na temat wysokości składek, rodzaju świadczeń oraz proponowanych zniżek znajdziecie Państwo w "Poczcie Szkolnej" i "Magazynie Szkolnym"

W sprawie niniejszej oferty prosimy o kontakt telefoniczny pod numerami:
0602107828, (032) 597-604; (032) 597-968; (032) 206-53-39

www.oupiskat.znp.edu.pl

e-mail: oferta@znp.edu.pl.

OUPiS

OŚRODEK USŁUG PEDAGOGICZNYCH I SOCJALNYCH

FILIA W KATOWICACH

ZWIĄZEK NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO

Rok założenia 1905

40-015 Katowice, ul. Starowiejska 11 tel./fax: 032/ 253-88-02, 253-75-77, 253-76-34

Przedstawicielstwo: 42-200 Częstochowa, ul. Waszyngtona 62, tel. 034/ 324-60-40

ZO ZNP Bielsko-Biała tel. 033/ 812-64-45

ZAPRASZAMY RÓWNIEŻ NA :

- ⇒ Emerytury po nowemu
- ⇒ ADHD
- ⇒ Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych
- ⇒ Zmiany w kodeksie Pracy, Karcie Nauczyciela
- ⇒ ZSIP
- ⇒ Mierzenie jakości pracy szkoły, przedszkola w świetle nowego rozporządzenia w sprawie zasad postępowania

- nadzoru pedagog.
- ⇒ Tworzenie narzędzi badawczych w procesie ewaluacji programów profilaktycznych z wykorzystaniem technik komputerowych
- ⇒ Kierowników placówek wypoczynku dla dzieci i młodzieży
- ⇒ Przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym na terenie szkoły
- I wiele innych ... pełna oferta na stronie www.oupiskat.znp.edu.pl

Zarząd Oddziału ZNP w Katowicach i OUPiS w Katowicach organizuje szkolenie

Społeczny Inspektor Pracy

W dniach 13 i 14 Grudzień 2007 w godzinach 9⁰⁰ - 16⁰⁰ (18 godzin) w Szkole Podstawowej nr1 w Katowicach ul. Jagiellońska 18a

Koszt szkolenia 150zł

Wpłaty prosimy przysyłać na konto: Ośrodek Usług Pedagogicznych i Socjalnych w Katowicach ul. Starowiejska 11

PKO BP II/O Katowicach 38 1020 2313 0000 3102 0102 0151 7887

Uczestnicy szkolenia otrzymują: zaświadczenie, legitymację SIP (należy dostarczyć zdjęcie), materiały szkoleniowe oraz poczęstunek.

Prosimy o zgłoszenia uczestnictwa w szkoleniu do Zarządu Oddziału ZNP w Katowicach telefonicznie i

lub na adres e-mail: bpokol@znp.edu.pl z uwagi na przygotowanie materiałów szkoleniowych, zaświadczeń oraz legitymacji.

OUPiS Katowice zaprasza na organizowane szkolenie z zakresu

ZAKŁADOWY FUNDUSZ ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH W OŚWIACIE

Tematyka:

1. Podstawy prawne ZFŚS w Oświacie.
2. Komisje Socjalne w ZFŚS.
3. Naliczanie na ZFŚS w 2007r.
4. Najczęstsze błędy popełniane w regulaminie ZFŚS.
5. Współpraca i współdziałanie w ZFŚS z zakładowymi organizacjami związkowymi.
6. Zmiany w regulaminach ZFŚS w 2007r.
7. Konstruowanie regulaminu ZFŚS z załącznikami:

- preliminarz.
 - tabele świadczeń.
 - progi dochodowe.
 - wzory wniosków.
 - 8. Prowadzenie wspólnej działalności socjalnej.
 - 9. Dokumentacja finansowa w ZFŚS.
- Odpłatność za szkolenie 55,00 zł. dla członków ZNP 50,00 zł. gotówką w dniu szkolenia lub na przelew – po wystawieniu faktury w dniu szkolenia.
- Uczestnik otrzymuje poradnik z ZFŚS, zaświadczenie i fakturę.

Przyjmujemy zgłoszenia na podstawie Karty zgłoszenia dostępnej na stronie www.oupiskat.znp.edu.pl e-mailem, lub faksem 032 253 88 02, w. 33

Wydawnictwo OUPiS Katowice poleca cena – 12,00 -15,00zł/szt.

14. „Praktyczny poradnik kierownika wycieczek szkolnych” – G. Kondziarka
- 16A. „Dokumentacja na stopień awansu zawodowego w nowej wersji. Część I – dla nauczycieli stażystów i kontraktowych” – H. Stachańczyk
17. „Dokumentacja na stopień awansu zawodowego w nowej wersji. Część II – dla nauczycieli mianowanych” – H. Stachańczyk, A. Drzewińska
23. „Dokumenty z okresu stażu.” Materiały pomocnicze – suplement. – Henryka Stachańczyk
25. „PKZP – Pracownicza Kasa Zapomogowo Pożyczkowa” – Marek Fabryczny
27. „Znowelizowany Kodeks Pracy w praktyce oświatowej i związkowej” – Kazimierz Glód
30. „Ocena Ryzyka Zawodowego w Oświacie” – Jan Kraśkiewicz
31. „Roszczenia pracownicze w świetle zmienionych przepisów Kodeksu Pracy” – Dariusz Dwojewski
33. „Zmiany w Karcie Nauczyciela w świetle nowelizacji z dnia 15 lipca 2004r.” - Dariusz Dwojewski
34. „Zmiany w dokumentacjach stopni awansu Zawodowego nauczycieli” - (stan prawny 8 XII '04) - /suplement do poradnik 16. i 17/ - H. Stachańczyk
35. „Podstawy prawne Awansu Zawodowego nauczycieli po zmianach” - (stan prawny 8 XII '04) - Dariusz Dwojewski
39. „Emerytury w aspekcie roku 2007. Czyli co warto wiedzieć o emeryturach” - Dariusz Dwojewski
40. „Ruch służbowy nauczycieli.” - Stanisław Kłak - (stan prawny 1 IX '05)
41. „Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych.” - Dariusz Dwojewski

Zamówienia: tel./fax 253-88-02, e-mail: oupiskat@znp.edu.pl handel@oupis.neostrada.pl

Zapraszamy na nasze strony: www.oupiskat.znp.edu.pl, www.slok.znp.edu.pl, www.ogniskowiec.znp.edu.pl,

ODRODZENIE - W POSZUKIWANIU FORMY I CZYTELNIKA

OGNISKOWIEC

MIESIĘCZNIK ZARZĄDU OKRĘGU ŚLĄSKIEGO
ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO

NR 1/08(104-105)

Droży Czytelnicy!

Otrzymujecie do ręki pismo będące kontynuacją „Śląskiego GN” oraz przedwojennego „Ogniskowca”, który jeszcze usiłowano wydawać w drugiej połowie lat 40-tych, zanim nie został zamknięty w okresie stalinowskim.

Mamy nadzieję, że pismo ożywi Wasze zainteresowanie życiem związkowym i zgodnie z jego tytułem, prezesi ognisk ZNP będą pisali o swoich dokonaniach, wątpliwościach, problemach i sukcesach. Jednocześnie miesięcznik stanie się forum dialogu o blaskach i cieniach śląsko-zagłębiowskiej oświaty między Związkiem a wszystkimi nauczycielami, pracownikami administracji i obsługi, władzami oświatowymi i samorządowymi.

Redakcja

„DZIAŁANIA ZNP, SEKCJI WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO ZG ZNP NA RZECZ UPOWSZECZNIENIA WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO I WYRÓWNYWANIA SZANS EDUKACYJNYCH POLSKICH DZIECI”

24-25 stycznia 2008 r. w siedzibie Zarządu Okręgu Łódzkiego ZNP odbyło się spotkanie Zarządu Sekcji Wychowania Przedszkolnego ZG ZNP i przewodniczących okręgowych Sekcji Wychowania Przedszkolnego ZNP, z udziałem wiceprezesa ZG ZNP kol. Krzysztofa Baszczyńskiego.

Tematyka spotkania dotyczyła: oceny sytuacji edukacji przedszkolnej w naszym kraju, realizacji obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej ZNP o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w zakresie objęcia wychowaniem przedszkolnym subwencją oświatową, obniżenia wieku obowiązku szkolnego do szóstego roku życia z równoczesnym objęciem dzieci pięcioletnich obowiązkowym rocznym przygotowaniem przedszkolnym. Wychowanie przedszkolne to pierwszy stopień edukacji w naszym systemie oświaty. Podstawowym jego celem jest wspomaganie i ukierunkowanie rozwoju dziecka zgodnie z jego wrodzonym potencjałem, przejawianymi zdolnościami i możliwościami. Edukacja przedszkolna pełni rolę doradczą i wspierającą działania wychowawcze rodziny. Pozwala na wczesne wychwycenie i zniwelowanie braków rozwojowych, zniwelowanie społecznych nierówności edukacyjnych i stworzenie szansy na wyrównanie startu szkolnego dzieci z rodzin o różnym statusie społecznym i ekonomicznym. (cd str. 2-3)

Spis treści:

1. Działania ZNP	str. 1-3
2. Manifestacja	str. 1-13
3. Listy do redakcji - Petycja	str. 3
4. Listy do redakcji - Impresje po manifestacji	str. 3-4
5. Listy do redakcji - Refleksje na temat	str. 4-5
6. Śląski kalendarz	str. 5-7
7. IV Ogólnopolskie Mistrzostwa Pracowników Oświaty w narciarstwie	str. 7
8. Taneczna Gala	str. 7-8
9. Terminarz ZOŚ ZNP	str. 8
10. Po raz siódmy w Cieszyńcu	str. 9
11. Post scriptum	str. 9
12. Negocjacje	str. 10
13. Konferencja - Mobbing	str. 11
14. Związek - Samorząd	str. 12
15. Propozycje Projektu Unijnego	str. 13
16. Porady prawne	str. 13
17. Komunikaty	str. 14
18. Ognio	str. 15
19. Potrzebna krew	str. 16

Manifestacja - 18 stycznia 2008r.

Manifestacja 18 stycznia była formą upamięnienia się środowiska oświatowego o swoje zarobki, o rzeczywisty szacunek dla przedstawicieli tego zawodu.

Premier Rządu, z którym wiążemy nowe nadzieje obiecał nauczycielom znaczący wzrost płac, który w tym roku powinien wynieść co najmniej 16%.

Niestety przedstawiony przez minister Katarzynę Hall projekt rozporządzenia w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli nie tylko nie gwarantuje takiego wzrostu, ale nie uwzględnia żadnego z postulatów zgłaszanych przez nasz Związek.

Z Okręgu Śląskiego na manifestację pojechało prawie dwa tysiące związkowców ze wszystkich rejonów naszego województwa.

W czerwcu tego roku zacząłem przeglądać współczesne roczniki „Ogniskowca” - pisma, z którym jestem związany od jego pierwszego, powojennego numeru.

Pisząc o „Śląskim GN-nie” nazwałem go fun-zinem.

Nasza grupa, która tworzyła Ogniskowca, nawiązywała do śląskich, związkowych tradycji, też była grupą amatorów napędzanych entuzjazmem i nadzieją na stworzenie czegoś nowego.

Pisma, którego łamy staną się trybuną prezesów oddziałów i ognisk — szczególnie tych, którzy zostali nimi pierwszy raz.

Cóż... wyszła gazetka, która się wyjątkowo długo trzyma i jest wydawana w internecie.

Pamiętam jak Kazimierz Piekarczyk — wówczas Prezes Okręgu Śląskiego — zatrzymał mnie i powiedział:

„Słuchaj

—ja bym chciał ludziom dać coś nowego, coś co dałoby im wgląd w naszą pracę i służyło wymianie myśli. Chciałbym, by oddziały dostawały wydawnictwo za darmo, w ilości tylu sztuk, by mogły podzielić je na Ogniska”.

Wzięliśmy się do pracy; Ilona Witala-Sługa, Marian Jeleśniański, ja i dotychczasowa redakcja „Śląskiego GN-u”.

Marek Fabryczny zaproponował, by numeracja „Ogniskowca” była kontynuacją „ŚGN-u”, zgodziliśmy się z nim.

Stąd, jak przyjrzeć się winiecie, widać nr 1/08 i dalej (104-105). Winieta nawiązuje też do pierwo-

ODRODZENIE - W POSZUKIWANIU FORMY I CZYTELNIKA

OGNISKOWIEC
MIESIĘCZNIK ZARZĄDU OKRĘGU ŚLĄSKIEGO
ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO

NR 2/08 (106-107)

ISSN 1899-0924

SPIS TREŚCI:

1. "Czekając na wiosnę ludów".....	str. 1-2
2. Z pracy ogniw związkowych.....	str. 2-5
3. Sprawozdanie ze szkolenia SIP.....	str. 5-6
4. Współpraca międzynarodowa.....	str. 7-8
5. II Ogólnop. Memoriał w piłce siatkowej mężczyzn.....	str. 8
6. 23 Nauczycielskie Dni Pamięci i Pokoju.....	str. 9
7. Wiosenny Turniej Brydża.....	str. 9
8. IV Ogólnopolski Zlot Młodych Nauczycieli.....	str. 9-10
9. Konkurs.....	str. 10
10. Konferencja PAIO.....	str. 11-13
11. Analiza porównawcza.....	str. 13-17
12. Jak pracują i zarabiają nauczyciele.....	str. 17
13. Zaproszenie na wycieczkę.....	str. 17
14. Terminarz ZOŚ ZNP.....	str. 18
15. Podsumowanie sondażu.....	str. 18
16. List do redakcji.....	str. 18
17. Porady prawne.....	str. 19
18. Odpis na fundusz socjalny.....	str. 19
19. Stanowisko Śląskiego Związku Gmin i Powiatów.....	str. 20
20. Rybnicka ścieżka edukacyjna.....	str. 20

CZEKAJĄC NA WIOSNĘ LUDÓW

Skończył się kolejny miesiąc roku 2008, dla nas związkowców niezwykle pracowity, ale i nerwowy. Marzec zakończył się w atmosferze niedokończonych negocjacji płacowych, zbierania podpisów pod Inicjatywą Obywatelską, rewelacyjnych doniesień na temat przygotowywanych przez rząd zmian w oświacie. Nie ma się co dziwić, że atmosfera w środowisku oświatowym jest coraz bardziej napięta, chociaż wciąż daleka od rewolucji. Łatwiej nam stać gorzkie uwagi pod adresem ZNP, trudniej o zdecydowaną postawę i wsparcie dla inicjatyw związkowego protestu.

W marcu w Sejmie posłowie dyskutowali o rozwiązaniach emerytalnych, które przygotowuje ministerstwo pracy. W obronie nauczycieli, których nie zakwalifikowano do pracowników w szczególnym charakterze stanął Artur Ostrowski, poseł LiD-u strasząc strajkiem w oświacie. Za utrzymaniem uprawnień emerytalnych opowiada się ok. 86%, głównie nauczyciele z dłuższym stażem zawodowym. Zaledwie 13% nauczycieli godzi się na zmiany oczekując rekompensaty w podwyżkach płacy zasadniczej. Filozofia władzy jest prosta, lepiej obiecać podwyżki nauczycielom o niskich zarobkach niż godzić się na emerytury pomostowe dla blisko 600 tys. grupy zawodowej.

Warto przypomnieć, że zespół ekspertów z dziedziny medycyny pracy w marcu 2006 roku w swoim raporcie uznał pracę nauczycieli za pracę w szczególnym charakterze i umieścił w wykazie prac uprawniających do emerytur pomostowych.

W oparciu również o ten raport powstał projekt obywatelski OPZZ, który aktualnie jest w Sejmie. Agnieszka Chłoń-Domińczak, wiceminister pracy omawiając rządowy projekt systemu emerytur pomostowych wyjaśniła, że od trzech lat w Ministerstwie Pracy prowadzone były analizy dalszego trwania życia osób pobierających emerytury. Okazało się, że długość życia jest znacznie korzystniejsza dla nauczycieli niż pozostałych grup zawodowych.

Niezależnie od emerytur rząd pracuje nad rewolucyjnym pakietem reform systemu edukacji. „Pensja nauczycieli ma być uzależniona od jakości ich pracy, a nauczyciele mieliby pracować dłużej – nawet do 27 godzin tygodniowo” (patrz str. 17). Jeżeli deklaracje rządu się spełnią, wkrótce będziemy pracować w zupełnie innej rzeczywistości, nasz status zawodowy określać będzie już nie Karta Nauczyciela a Kodeks pracy. A co tracimy?: np. gwarancję wynagrodzeń w zakresie płacy zasadniczej oraz dodatku stażowego, świadczenia socjalne i zdrowotne, nagrody jubileuszowe, trzynastą pensję, dotychczasowe pensum dydaktyczne, obowiązujące dziś formy zatrudnienia (w tym przez mianowanie), świadczenia emerytalne.

Ponadto, rząd zakłada głębokie zmiany systemowe w zakresie prawa oświatowego, w tym reformę szkolnictwa ponadgimnazjalnego oraz inny niż subwencja sposób finansowania edukacji. Jeżeli rząd spełni oczekiwania korporacji samorządowych, to zostanie uproszczona droga przekazywania placówek oświatowych prowadzonych przez samorząd innym podmiotom do prowadzenia. Wobec tych zagrożeń nie możemy być obojętni! Brak naszej reakcji oznacza przyzwolenie dla proponowanych zmian. Wszyscy stajmy w obronie naszych praw, a także oświaty publicznej!

29 lutego 2008 roku w WOM odbyła się wymiana doświadczeń na temat „placówek niepublicznych na Śląsku”. Okazuje się, że na Śląsku zarejestrowane są: 74 niepubliczne przedszkola, 54 szkoły podstawowe, 62 gimnazja, 251 szkoły ponadgimnazjalne, 261 szkół policealnych oraz 63 niepubliczne ośrodki szkolno – wychowawcze w sumie w całym województwie działa 765 niepublicznych placówek.

Dlaczego oświata publiczna jest w odwrocie? Odpowiedzi jest wiele, dzieje się to głównie za naszą wiedzą i przyzwoleniem. Często alternatywne przedszkola w małych miejscowościach dają szansę na edukację przedszkolną, szkoły alternatywne są otwarte na odmienność, pozwalają dzieciom na większą aktywność w czasie lekcji, zwiększa się zainteresowanie niepublicznymi szkołami (cd str. 2)

wzoru, przez umieszczenie w niej herbu województwa śląskiego.

Następny numer różni się od poprzedniego nie tylko barwą i numeracją, ale bardzo istotnym szczegółem, numerem ISSN.

ISSN (ang. *International Standard Serial Number*) to Międzynarodowy Znormalizowany Numer Wydawnictw Ciągłych. Składa się z ośmiu cyfr podzielonych na dwie grupy po cztery, w naszym przypadku: 1899-0924.

Numery te nadaje się dla celów katalogowych.

Dlaczego nie ma go w pierwszym numerze, nie pamiętam, czy wyniknęło to z zaniedbania, czy go jeszcze nie było?

Kiedy, czytelniku, zerkniesz na te strony tytułowe i pewnie z jakimś wysiłkiem odczytasz, co myśmy tam napisali, to będziesz miał

wrażenie déjà vu.

Problemy tam opisywane są niemal takie same, jak dzisiaj; projekt społeczny, pensje, emerytury. Widać wyraźnie, że nauczyciele wszystkich szczebli — poza czasem rządów Mazowieckiego — są wiecznym problemem, a nie nadzieją na rozwój Polski.

Polski nowocześnie zarządzanej, zamożnej, z nadzieją na rozwój społeczeństwa otwartego, kierującego się etycznym systemem wartości, nie przez lekcje religii w takiej, czy innej liczbie godzin, lecz przez przykład prawego życia dorosłych, księży, nauczycieli i wykształconych przez nich uczniów.

Czy nasza praca związkowa i ta redakcyjna ma sens, skoro wydaje się, że wszystko, z każdą zmianą rządów, zaczyna się od początku?

ODRODZENIE - W POSZUKIWANIU FORMY I CZYTELNIKA

OGNISKOWIEC
PISMO ZARZĄDU OKRĘGU ŚLĄSKIEGO
ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO
NR 6 (111) / 09.

DZIŚ W NUMERZE:

Refleksje związkowca.

Prawnik radzi.

W oddziałach: Zabrze.

W komisjach i klubach:

Komisja Pedagogiczna.

Ponadto: kalendarz prezesa, wywiady – portrety prezesów i oddziałów, ludzie Związku, Unia – programy – pieniądze, rozrywka.

W NASTĘPNYM NUMERZE:

Katowice, Siemianowice, Sosnowiec, Rybnik, Ogrodzieniec, Klub Młodego Nauczyciela, Unia – programy – pieniądze. Nauczycielski warsztat pracy. Wycieczki, wycieczki... (pytania, odpowiedzi – zestaw dokumentów)

Od redakcji

Oddajemy do rąk Czytelnika, ten nieco zmieniony numer Ogniskowca, z nadzieją, że będzie on mu pomocny w codziennej pracy nauczycielskiej i związkowej. Nie bez kozery na pierwszym miejscu umieściliśmy przymiotnik nauczycielskiej, gdyż wszyscy jesteśmy najpierw nauczycielami, później związkowcami. Mamy też nadzieję, że Ogniskowiec będzie przydatny w pracy każdego nauczyciela.

Redakcja:

Redaktor naczelny: Kazimierz Piekarczyk
Zespół: J. Krawiec, J. Szmagła
Tel. redakcji: 693 061 478
email: edukator@atomnet.pl

REFLEKSJE ZWIĄZKOWCA

Wakacje to nie tylko sezon wypoczynkowy i ogórkowy. A już na pewno nie w Związku Nauczycielstwa Polskiego. I choć szkoły nie pracują, to w ZNP na brak zajęć nie można narzekać.

Jak co roku, w lipcu i sierpniu członkowie Związku są zapraszani do prac w komisjach awansu zawodowego nauczycieli. Wciąż duża liczba naszych Kolegów i Koleżanek podnosi swoje kwalifikacje i umiejętności, starając się o awans. Cieszy nas to ogromnie i chętnie bierzemy udział w pracach komisji „awansowych”, których jest w naszym regionie naprawdę sporo.

Tegoroczne wakacje są też wyjątkowe pod względem ilości projektów aktów prawnych, przysyłanych do zaopiniowania przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Ten „wysyp” projektów nowelizacji prawa oświatowego jest oczywiście konieczny ze względu na reformę edukacji i zmiany w podstawie programowej. Troszczymy się o to, by projekty uwzględniały także opinie praktyków, nauczycieli, którzy niemal codziennie mają do czynienia z edukacją.

Dlatego też nad opiniowaniem aktów prawnych czuwały i pracowały m.in. koleżanki Janina Jura oraz Henia Stachańczyk.

Ciąg dalszy na stronie 5.

KALENDARZ PREZESA

TERMIN	ZAKRES DZIAŁAŃ PREZESA ODDZIAŁU ZNP
WRZESIEŃ 2009r.	
Do → 15 września	Wystąpienie do rady gminy w sprawach budżetowych. (Wzory pism znajdują się w numerze oraz na stronie internetowej Okręgu).
Do → 30	Policzenie członków w ogniskach i oddziale.
PAŹDZIERNIK 2009r.	
Do → 10 października	Przekazanie informacji zbiorczej o ilości pracujących członków Związku do pracodawcy i organu prowadzącego. (Wzory pism znajdują się w numerze oraz na stronie internetowej Okręgu).

Zarząd Okręgu Śląskiego ZNP

W SKRÓCIE

Jak podała „Gazeta Wyborcza” w Niemczech brakuje czterdziestu tysięcy nauczycieli. Tamtejsze władze oświatowe rozważają uzupełnienie braku nauczycielami z Polski. Jak jednak skomentował to Sławomir Broniarz, najprawdopodobniej zainteresowanie nie będzie wielkie, ze względu na brak kadry mającej odpowiednie kwalifikacje językowe.

7 sierpnia minister Boni i Krystyna Szumilas rozpoczęli rozmowy o przyszłorocznych podwyżkach ze związkami zawodowymi. ZNP reprezentowali Jarosław Czarnowski i Sławomir Broniarz. Rządowa pro-

No cóż można się pocieszać, że nasi poprzednicy z „pierwszego” Ogniskowca mieli gorzej. Ja jednak sądzę, że warto. Ponosimy klęski, ale pomału praca nauczycieli, pracowników, dużym trudem, ale się cywilizuje, tak jak cywilizują się nasze formy przekazu redakcyjnego.

Tutaj redakcyjna дума z roku 2009. Pierwszy kolorowy numer nowego „Ogniskowca”.

Wydawało nam się, że pismo robi się przez to „poważniejsze”, przestaje być zakładowym biuletynem.

Jeżeli mu się jednak przyrzec uważnie, widać że robi je grupa amatorów, która o edytorstwie ma bardzo mgliste pojęcie. Ale je robi ucząc się na własnych błędach.

Pismo jest tworzone w Wordzie.

Marian Jeleśniański—wówczas prezes Oddziału ZNP w Rajczy - był mistrzem tego programu i tak wspaniale je składał.

Poszedł w „dyrektory”, brakuje mi jego uśmiechu, niespożytej energii oraz nieprawdopodobnej empatii do wszystkich ludzi. Zanim „poszedł”, zorganizował w swoim oddziale w Rajczy w dniach 21-22 maja 2011 roku konferencję ogólnopolską ‘Ratujmy małe szkoły’.

Nie pamiętam, ile tam było osób i ile wójtów, burmistrzów, ale było ich tam trochę. Była też wice-minister Krystyna Szumilas.

Nocą, razem z Jerzym Mazurkiem i oczywiście Marianem, składaliśmy jednodniówkę z tego wydarzenia. Rano była gotowa. Oczywiście , gdy to piszę mam ochotę ten nr pokazać, ale może jeszcze Dzień Związkowca w Katowicach, albo taneczne konkursy w Sosnowcu, czy Ogólnopolskie Złoty Młodych Nauczycieli?

ODRODZENIE - W POSZUKIWANIU FORMY I CZYTELNIKA

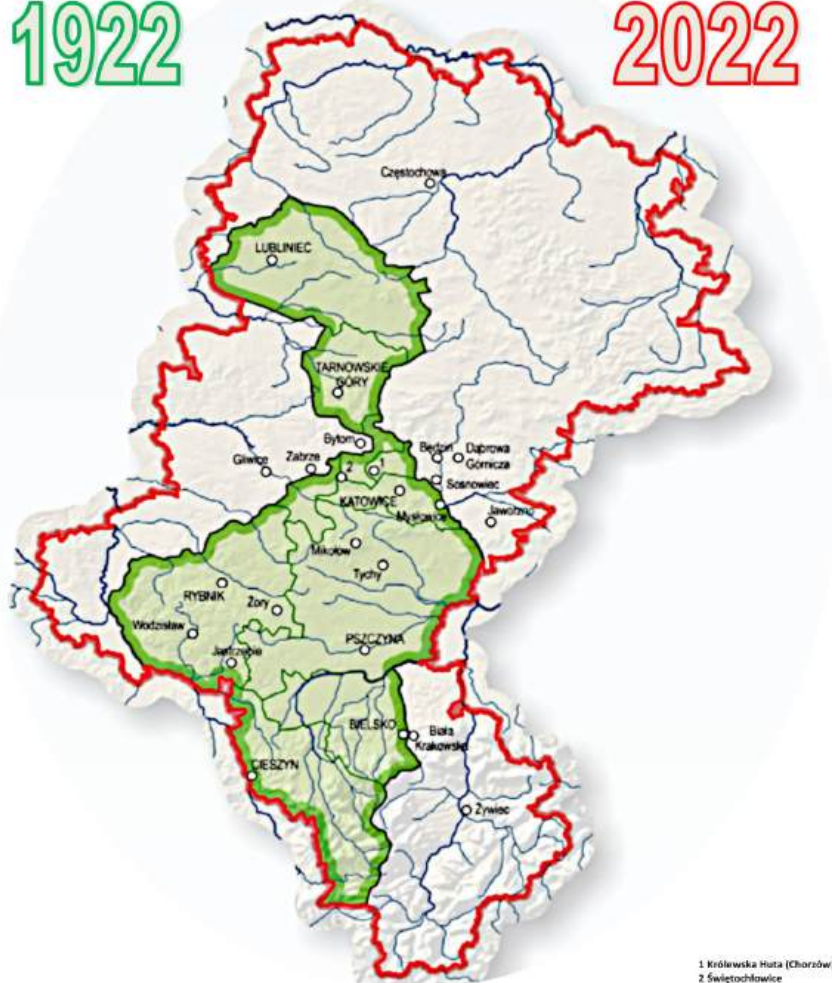
OGNISKOWIEC

R XV (XXX) Nr 2/2022 poświęcony 100-leciu polskiej oświaty i Związku na Ziemi Śląskiej
ISSN 18999-0924

PISMO ZARZĄDU OKRĘGU ŚLĄSKIEGO ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO

1922

2022

1. Królewska Huta (Chorzów)
2. Świętochłowice

Pisząc o naszych dokonaniach prasowych, patrzyłem na nie z lekkim przy-mrużeniem oka i pewnym dystansem.

Pierwszy nasz kolorowy „Ogniskowiec” edytowany w Wordzie, później FB Ogniskowca przekształcone w Okręgowego Facebook’a i używanie dostępnych mediów społecznościowych, to niewątpliwie zasługa Ogniskowca i jego redaktora osobiście.

Jeden z numerów był instrukcją założenia i obsługi konta na FB. Dzisiaj nie ma chyba oddziału, który w ten czy inny sposób nie korzystałby z nowoczesnych środków komunikacji.

Trzeba też powiedzieć, że „Ogniskowiec” jest bardzo solidnym źródłem informacji o sprawach związko-

wych i społecznych. Z tego przedwojennego korzystała w swej pracy: „Polskie szkolnictwo powszechne województwa śląskiego (1922—1939)” dr Anna Klimos-Nadgórska, cytując go przynajmniej szesnaście razy, szczególnie przy opisywaniu konfliktu — Związek — Kler.

Doktor Andrzej Kubica w swoim: „Zarysie szkolnictwa w województwie śląskim w latach 1922—2022.”

Ze współczesnego korzysta doktor Piotr Wierzbicki w swych pracach, artykułach i prezentacjach.

Strona, na której, czytelniku, czytasz te słowa, pokazuje najważniejszy numer, który przybliży czytelnikowi działalność związkową i społeczną, może nawet w odwrotnej kolejności. Przybliży ludzi, struktury i problemy, z jakimi przyszło im się mierzyć 100 lat temu. W tym celu wydrukowaliśmy dwa numery przedwojennego „Ogniskowca” i dokonaliśmy opracowania redakcyjnego na tyle dokładnego, na ile było to możliwe w latach 2021/2022.

TRÓJGŁOS PREZESÓW

Na początek **Kazimierz Piekarz**, prezes, który przywrócił funkcjonowanie pisma w ruchu związkowym i czytelniczym. Nauczyciel historii, dla którego historia jest nie tylko nauczycielką życia, ale wręcz drogowskazem, który wyznacza drogę rozwoju, drogę przyszłości.

ROLA KOMUNIKACJI W PRACY ZWIĄZKOWEJ

16 listopada b. r. minie setna rocznica wydania przez Komisję Śląską Zarządu Głównego Związku Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych pierwszego numeru dwutygodnika „Ogniskowiec”.

Czasopismo to służyło celom pedagogiczno - dydaktycznym, zawodowym, związkowym, wspierało nauczycieli w tworzeniu zrębów polskiej oświaty; sprzyjało komunikacji i integracji środowiska ZPNSP na Górnym Śląsku.

Z zachowanych numerów Ogniskowca można dowiedzieć się, jak bogata i różnorodna była tematyka artykułów zamieszczanych na jego łamach, np: obok programu Zjazdu ZPNSP z 1926 roku zamieszczono informacje z życia ognisk Województwa Śląskiego, komentarze do uchwał Sejmu Śląskiego, pisano o problemie analfabetyzmu, czy trudnych warunków pracy nauczycieli w szkołach wiejskich, o potrzebie „przeorywania ugorów bibliotek szkolnych” oraz programie doskonalenia zawodowego nauczycieli.

Informacje te służyły budowie polskiej szkoły, integracji środowiska pedagogicznego, które tworzyli nauczyciele ze Śląska, Wielkopolski i Małopolski.

W okresie międzywojennym członkowie Związku niezależnie od Ogniskowca otrzymywali również bezpłatnie Głos Nauczycielski.

Obecnie, jakkolwiek nadal wydajemy Głos Nauczycielski oraz Ogniskowca (od 2008 roku), coraz częściej korzystamy z technologii informacyjnych oraz sieci internetowych, dzięki którym komunikacja jest łatwiejsza, szybsza, gwarantuje dostępność większej liczby odbiorców do informacji.

Liderzy związkowi chętniej sięgają po nowe metody komunikacji, takie jak: e-maile, komunikatory internetowe, czy platformy mediów społecznościowych.

Komunikacja w pracy związkowej zawsze odgrywała i odgrywa kluczową rolę, tworzy fundament do zaufania, poprawia relacje nie tylko z członkami organizacji związkowej, ułatwia wypełnianie podstawowych zadań statutowych.

Warto również zaznaczyć, że komunikowanie się w organizacjach jest powiązane bezpośrednio z podstawowymi funkcjami zarządzania: planowaniem, organizowaniem, motywowaniem i kontrolą.

Wewnętrzna komunikacja związkowa bywa jednak często nieefektywna, np. poprzez nadmiar spotkań, nieodpowiednie wykorzystanie kanałów komunikacji, niewystarczający przepływ informacji, brak zaufania, czy dominacja komunikacji nieformalnej. Rozwiązaniem może być stworzenie platformy (wewnętrzne intranety), aplikacje mobilne dla członków, wysyłanie informacji w obie strony.

Słabą stroną w komunikacji organizacji związkowych jest również: brak zaufania między członkami i liderem, nieefektywny przepływ informacji, emocjonalne nastroje w wiadomościach, dominacja komunikacji nieformalnej, brak otwartości na dialog i ustępstwa, a także występowanie „syndromu grupowego myślenia”. Ten problem można rozwiązać, gdy liderzy regularnie będą informować o podejmowanych decyzjach, ich motywach i osiągniętych efektach (regularne sesje pytań i odpowiedzi).

Komunikację w organizacji mogą również ograniczać bariery semantyczne (niejasność języka, żargon), strukturalne (brak jasnych kanałów komunikacji, hierarchiczność), organizacyjne (np. ukrywanie informacji przez pracodawcę, obawy o konsekwencje) oraz indywidualne (np. brak zaangażowania, niechęć do dzielenia się informacjami).

Komunikacja jest kluczowa dla społeczeństwa obywatelskiego, którego znaczącym elementem są związki zawodowe, tworzące m. in. platformy do debaty publicznej, mobilizujący obywateli do działania, a także monitorujący działania władz i instytucji publicznych. ZNP powinien częściej angażować się w publiczne debaty (rolki na Facebooku czy Instagramie). Takie działanie

TRÓJGŁOS PREZESÓW

pozwała przedstawiać Związek jako nowoczesną, dynamiczną organizację, która nie tylko walczy o podwyżki, ale także dąży do poprawy jakości edukacji.

Związki zawodowe nie są w stanie funkcjonować w demokratycznym państwie bez akceptacji społeczeństwa, bez wykształcenia w świadomości ludzi potrzeby słuszności ich istnienia. Stąd potrzeba efektywnej komunikacji z mediami, politykami i partnerami społecznymi, popularnymi blogerami edukacyjnymi, podcasterami, dziennikarzami zajmującymi się sprawami oświatowymi.

Związek Nauczycielstwa Polskiego, z racji swojego dorobku w 120-letniej historii, powinien być postrzegany jako nowoczesna i profesjonalna organizacja, wiarygodne źródło informacji, ekspert w sprawach oświaty, pożądany partner do dialogu.

Dzisiejsze dynamiczne otoczenie wymusza zmiany w obszarze kreowania wizerunku organizacji związkowej, wymaga wykorzystania technologii do stworzenia zintegrowanego ekosystemu cyfrowego na miarę XXI wieku: z jednolitą platformą cyfrową dla członków (personalizacja powiadomień, biblioteka dokumentów, forum dyskusyjne, moduł do zgłaszania problemów) Wykorzystanie danych analitycznych platformy cyfrowej umożliwi ZNP nawiązanie ściślejszej współpracy z członkami, pozwoli na bieżąco uzyskiwać bezcenną informację zwrotną, co wpłynie na optymalizację działań i dostosowanie oferty Związku do realnych potrzeb jego członków.

Kazimierz Piekarz

Jadwiga Aleksandra Rezler—Prezes dzięki którego działaniom Ogniskowiec istnieje do dzisiaj.

Jubileusze

Rok 2025 obfituje w wiele rocznic – dotyczących całej naszej Organizacji oraz tych o mniejszym zasięgu. Wymienię kilka z nich.

Jubileusz 120-lecia Związku Nauczycielstwa Polskiego, który obchodzony we wszystkich strukturach naszej Organizacji, w bardzo różnej formie – począwszy od Gali i uroczystości w teatrach, salach konferencyjnych czy w salach gimnastycznych, poprzez odświeżenie pomników, tablic pamiątkowych czy murali, zawieszanie flag ZNP na budynkach, ulicach i placach, organizowanie bali jubileuszowych, koncertów i innych imprez kulturalnych, wycieczek i wyjazdów szlakiem historii ZNP, biegów 120-lecia i innych zawodów sportowych, a skończywszy na sadzeniu drzew.

Wielu aktywnych związkowców świętuje podwójnie – celebrując również okrągłe rocznice powstania swojego Okręgu, Oddziału, Rady Uczelnianej ZNP lub całej Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki.

100 lat temu, gdy m. in. nauczyciele chorowali masowo na gruźlicę, ze składek członkowskich wybudowano w Zakopanem Sanatorium Nauczycielskie.

70 lat działalności obchodzi w br. Wydawnictwo Pedagogiczne Związku Nauczycielstwa Polskiego w Kielcach.

Ale jest jeszcze jedna, dla mnie bardzo ważna rocznica: 100 lat temu, w 1925 roku - dwadzieścia lat od Zjazdu w Pilaszkowie, został wydany pierwszy numer „Ogniskowca” – pisma Okręgu Śląskiego ZNP.

Z tej okazji zostałam poproszona przez Redakcję o przekazanie kilku zdań moich refleksji na temat tego organu prasowego śląskiej struktury ZNP.

„Ogniskowiec” – znam to pismo od ćwierćwiecza, od momentu powstania Okręgu Śląskiego ZNP (w wyniku połączenia się trzech mniejszych Okręgów: Bielskiego, Częstochowskiego i Katowickiego, w jedną całość). To tu, jako członek Zarządu Okręgu kontynuowałam swoją aktywną działalność związkową. Już sama nazwa gazety wskazywała, że była i jest ona o ludziach i dla ludzi - członków Związku Nauczycielstwa Polskiego (choć nie tylko). Opisywała ich działania, pomysły, problemy, pasje, sukcesy ... Mówiła o

TRÓJGŁOS PREZESÓW

troskach i sukcesach, o smutkach i o radościach środowiska lokalnego, polskiej i śląskiej oświaty, o sprawach kraju. Omawiała sprawy ważne dla szkół, uczniów, nauczycieli, pracowników niepedagogicznych – czynnych i emerytowanych członków, pokazywała życie struktur, życie członków Organizacji. To m.in. z jej łamów dowiadywałam się o sile naszego Okręgu, naszego Związku, o jego tradycji, historii i teraźniejszości...

Już sama nazwa pisma pokazywała, że dla kolejnych osób tworzących „Ogniskowca”, tak jak przez wiele dekad w ZNP, najważniejszy był i jest człowiek. To właśnie o członkach Związku, na początku działalności naszej Organizacji, mówiono „ogniskowcy”. A wartości, którymi kierowali się nasi poprzednicy, są nadal aktualne.

Lubię czytać stare numery pisma. A dzięki zaangażowanym i wielokierunkowym poszukiwaniom kolegów: Jana Kraśkiewicza, Damiana Badera oraz innych członków Redakcji, mamy dostęp do archiwalnych numerów – najstarszy z nich ma nr 10 z 1926 r. Widać w nich organizację i ludzi tworzących ówczesną teraźniejszość, która dla nas jest historią, z której wciąż wysnuwamy wnioski, z których czerpiemy inspirację. Wiele opisanych spraw – zarówno tych śląskich, jak i dotyczących całego kraju, jest aktualnych również dziś.

Pismo, które opracowywali jego twórcy począwszy od Prezesa Zarządu Okręgu Józefa Syski (był Redaktorem Naczelnym od powstania pisma do 1930 roku), a skończywszy na Janie Kraśkiewiczu i nowych Redaktorach, jest nie tylko relacją historyczną, ale też inspiracją do współczesnych działań.

To był i jest specyficzny i szczególny nośnik komunikacji. A według mnie, to właśnie szybki i skuteczny przekaz stanowi ważny element komunikacji. To ona jest podstawą do wspólnych działań, do wymiany doświadczeń, od niej zależy skuteczność działań.

Dla kolejnych pokoleń czytelników „Ogniskowca” pismo to źródło wiedzy związkowej i zawodowej, informator o ciekawych wydarzeniach, imprezach, wycieczkach, ciekawych miejscach, ogłoszeniem o sklepach, podręcznikach i wielu innych. Pokazywało naszą różnorodność i sylwetki wielu dobrych aktywnych i kreatywnych śląskich związkowców. Było też miejscem wymiany doświadczeń.

Opisywany w kolejnych numerach czas, to okres pełen emocji, nadziei, wyzwań, a wycinek działań struktur Okręgu Śląskiego ZNP to tylko część tego, co się wydarzyło i dzieje nadal, to fragment rzeczywistości związkowej, zawodowej, oświatowej i osobistej członków Związku Nauczycielstwa Polskiego.

Lubiłam czytać, przeglądać i analizować kolejne numery, a słowa wstępne do nich (wprowadzone w późniejszych rocznikach), zwłaszcza te pisane przez jednego z moich szanownych poprzedników – przez Prezesa Jerzego Surmana były ciekawą lekcją łączenia wielu różnych spraw w jedną wspólną całość. I choć w ciągu 14 lat kierowania Okręgiem Śląskim ZNP nie raz trudno było mi rozpocząć pisanie kolejnych „wstępniaków”, to w efekcie czułam, że i moja cegiełka jest częścią tej gazety.

„Ogniskowiec”, moim zdaniem, był w pewnym sensie lokalnym uzupełnieniem jego starszego brata – „Głosu Nauczycielskiego”, który zaczął ukazywać się osiem lat wcześniej. Był przez wiele lat tym, czym dla nas – współczesnych jest internet, łącznie ze stronami ogniw, wszystkimi mediami społecznościowymi (Facebook, Instagram, Tik Tok, Messenger, WhatsApp, X...).

Żyjemy w czasach sztucznej inteligencji. Jednak cieszę się, że naszego „Ogniskowca” tworzyli i tworzą ludzie. I oby tak pozostało. Bo to ludzie dają formę treściom, które chcą przekazać, ubierając w słowa swoje plany, działania, wnioski, pokazując życie ogniska, oddziały, okręgu i całego Związku. To właśnie ludzie przedstawiają sylwetki innych: aktywnych, zasłużonych, uzdolnionych, kreatywnych, czy zwyczajnie, po ludzku koleżeńskich, życzliwych i wspierających.

TRÓJGŁOS PREZESÓW

A inni – kolejne Redakcje „Ogniskowca” – ta obecna w składzie:

Jan Kraśkiewicz – Redaktor Naczelny

Ewa Olszok – Zastępca Redaktora Naczelnego

Monika Kłyszcz-Kaczmarek – Redaktor

Jolanta Głuszkowska-Drabik – Korekta

Damian Bader – wydanie internetowe pisma

mocno zaangażowani związkowcy oraz pracownicy powodują, że zawsze kolejny numer pokazuje silne śląskie struktury Związku Nauczycielstwa Polskiego, wzmacniając przekonanie, że ZNP to Zdecydowanie Najlepsza Przynależność.

I choć nasz Jubilat - „Ogniskowiec” ma już sto lat, to wciąż się doskonali, działa w sposób nowoczesny posługując się nowymi technikami i programami graficznymi. Ma też formę elektroniczną, której nie powstydziliby się pisma profesjonalne.

Wszystkim, którzy tworzyli i tworzą „Ogniskowca” dziękuję za zaangażowanie, za aktywność, czas i energię poświęcone przekazowi o drugim człowieku, o środowisku związkowym i oświatowym, o działaniach na rzecz macierzystej struktury, Okręgu Śląskiego – o Związku Nauczycielstwa Polskiego.

Czytelniczkom i Czytelnikom (w tym sobie) życzę ciekawej lektury o wielu wyzwaniach, zadaniach, wyborach, decyzjach, o ludziach, strukturach, marzeniach, planach i działaniach, o świadomości, o solidarności zawodowej i ludzkiej - o Związku Nauczycielstwa Polskiego.

Jadwiga Aleksandra Rezler

Wiceprezes Zarządu Głównego ZNP

Prezes Okręgu Śląskiego ZNP w latach 2010-2024

I na koniec **Aneta Mastalerz**, prezes, który może wraz z nowym zespołem redakcyjnym wnieść pismo na poziom opinio-twórczego wydawnictwa, nie tylko w Okręgu Śląskim.

100 lat! Tak często powtarzane słowa z życzeniami długowieczności. Ale czego życzyć przy zacnym Jubileuszu? Sto lat to zdecydowanie za mało... bo w tym przypadku nasze związkowe czasopismo niebawem musiałoby przestać istnieć.

Doskonale zdajemy sobie wszyscy sprawę z tego, jak ważnym elementem życia społecznego jest komunikacja. To właśnie w działalności związkowej „Ogniskowiec” pełnił i nadal pełni funkcję naszego komunikatora. Upływ czasu i postęp techniczny mogą wpływać na szatę graficzną czy numerację, ale to, co najważniejsze jest niezmiennie – utrwalona bogata historia, 120 – letnie tradycje ZNP, uwagi i komentarze do czasów współczesnych odbiorcy, oceny sytuacji polskiej oświaty oraz ukazanie wszechobecnego życia kulturalnego członków Związku. To bardzo cenne źródło historyczne i skarb, którego nikt nam nie odbierze, a usilne starania naszych związkowych redaktorów wyciągnęły jego blask na światło dzienne.

Nieustannie od listopada 1925 roku zespoły redakcyjne dokładały starań, by „Ogniskowiec” trafiał do czytelników. To naszym związkowym publicystom, redaktorom i wszystkim zaangażowanym w wydanie gazety chciałabym bardzo serdecznie podziękować. Za czasem żmudne zbieranie materiałów, przekonywanie do napisania kilku słów, siedzenie całymi godzinami, by każda literka i przecinek były na swoim miejscu oraz czas – który jest bezcenny, jak nasz śląski „Ogniskowiec”. Ukłony dla Ewy, Moniki, Joli, Damiana, a szczególne podziękowania dla kol. Jana Kraśkiewicza – obecnego redaktora naczelnego – Jasiu, Ty wiesz za co! Zresztą wiemy to wszyscy.

Zachęcam Was do przekazywania materiałów z życia związkowego, dzielenia się doświadczeniem, chwalenia się sukcesami, komentowania rzeczywistości oświatowej, by nasze czasopismo żyło przez co najmniej kolejne sto lat!

Aneta Mastalerz – Prezes Okręgu Śląskiego ZNP

TWÓRCY ŚLĄSKIEJ PRASY ZWIĄZKOWEJ

Na przestrzeni od listopada 1925 do września 1939 roku redaktorami „Ogniskowca” byli: **Józef Syska, Stanisław Krawczyk, Stanisław Błasiński, Marian Bulicz, Stefan Deptowski, Jan Dąbrowa**. Kolejność nazwisk podana zgodnie z kolejnością zajmowania funkcji.

Członkowie redakcji „Śląskiego GN”: **Marek Fabryczny, Sergiusz Karpiński, Krystyna Michalska, Henryka Stachańczyk, Róża Stryj**.

Nazwiska podane są w kolejności alfabetycznej. Pierwszym redaktorem naczelnym był Sergiusz Karpiński, następnie funkcję tę pełnił Marek Fabryczny.

Redaktorzy i twórcy reaktywowanego „Ogniskowca”: **Damian Bader, Aleksandra Bieniek-Kalińska, Dorota Nowak-Bobrowska, Jolanta Chełkowska, Teresa Ćwik, Marek Fabryczny, Grażyna Gdańska, Zofia Olbińska-Gdesz, Jolanta Głuszkowska-Drabik, Jolanta Jaskółka, Marian Jeleśniański, Monika Klyszcz-Kaczmarek, Wioletta Koźlik, Jan Kraśkiewicz, Edyta Książek, Aneta Mastalerz, Alicja Nabrdalik-Kocot, Ewa Niedbała, Anna Nowak-Malcherek, Ewa Olszok, Kazimierz Piekarz, Agnieszka Rebeta, Jadwiga Aleksandra Rezler, Jerzy Szmajda, Zbigniew Szybiński, Piotr Wierzbicki, Ilona Witala-Sługa, Elżbieta Wittecka**.

Nazwiska podane są w kolejności alfabetycznej.

O twórcach pierwszego „Ogniskowca” można znaleźć informacje w numerze drugim „Ogniskowca” z roku 2022 w dziale: Notki biograficzne i inne informacje. Zapraszamy do lektury.

KILKA SŁÓW O WSPÓŁCZESNYCH TWÓRCACH.

ŚLĄSKI G.N

1. Marek Fabryczny—nauczyciel historii, wieloletni prezes Oddziału ZNP w Mysłowicach, dyrektor OUPiSu w Katowicach, członek wojewódzkich i centralnych władz związkowych. Człowiek dbający o związkowe telefony (Polkomtel) i pocztę elektroniczną,
2. Sergiusz Karpiński—nauczyciel matematyki, działacz związkowy i samorządowy na szczeblu wojewódzkim.
3. Krystyna Michalska—nauczyciel wychowania fizycznego, prezes Oddziału ZNP w Dąbrowie Górniczej w latach 1991—2017. Członek wojewódzkich i centralnych władz związkowych. Związkowi wierna była do końca życia. Odeszła od nas będąc prezesem oddziału.
4. Henryka Stachańczyk—pedagog szkolny, dyrektor placówek oświatowych w Jaworznie, prezes Oddziału ZNP w Jaworznie, członek wojewódzkich i centralnych władz Związku. Jako przewodnicząca Komisji Pedagogicznej była inicjatorem i organizatorem słynnych wojewódzkich „Debat Oświatowych” między związkowcami a samorządowcami. Zmarła 16 marca 2018 roku.
5. Róża Stryj—pracownica administracji oświatowej, związkowiec, prezes Oddziału ZNP w Zabrze, członek władz Związku w Katowicach i Warszawie.

OGNISKOWIEC

1. Damian Bader—informatyk w Okręgu Śląskim ZNP—związany i ze Śląskim G.N. i odrodzonym Ogniskowcem. Najpierw łamał gazetę, a następnie odpowiadał za wersję internetową i tak zostało do dzisiaj.
2. Aleksandra Bieniek-Kalińska—nasza wspańska sekretarka, która w sposób absolutnie genialny zarządza naszą pocztą i bywa w wolnych chwilach autorką tekstów do Ogniskowca.
3. Dorota Nowak-Bobrowska—nauczyciel angielskiego, katecheta, pedagog szkolny—regularnie współpracująca autorka ciekawych informacji o działalności oddziału ZNP w Dąbrowie Górniczej, którego jest prezesem.

TWÓRCY ŚLĄSKIEJ PRASY ZWIĄZKOWEJ

OGNISKOWIEC

4. Jolanta Chełkowska—nauczyciel fizyki—prezes Oddziału ZNP w Bielsku-Białej, długoletni członek Okręgowej Komisji Rewizyjnej. Współorganizator i organizator Nauczycielskich Dni Pamięci i Pokoju. Od przynajmniej dziesięciu lat aktywnie współpracuje z Ogniskowcem.
5. Teresa Ćwik—nauczyciel chemii i fizyki—prezes Oddziału ZNP w Raciborzu. Nieoceniony współpracownik, przekazujący biogramy zasłużonych związkowców.
6. Grażyna Gdańska—nauczyciel języka polskiego, ekspert MEN w komisjach do spraw awansu zawodowego. Wiceprezes Oddziału ZNP w Wodzisławiu Śląskim, korespondent dokładnie relacjonujący wydarzenia z Wodzisławia.
7. Zofia Olbińska-Gdesz—wieloletnia przewodnicząca Okręgowej Sekcji Pracowników Administracji i Obsługi, obecnie jej Honorowa Przewodnicząca. To pod jej wpływem ukazywały się artykuły pokazujące niejednolite traktowanie pracowników zatrudnionych w JST i placówkach oświatowych.
8. Jolanta Głuszkowska-Drabik—Osoba o niezwyklej kulturze osobistej. Niestrudzona korektorka, a często i redaktorka tekstów w Śląskim GN i Ogniskowcu.
9. Jolanta Jaskółka—nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej, prezes Oddziału ZNP w Zabrze, Wiceprezes Zarządu Okręgu Śląskiego, organizator związkowych turniejów piłkarskich. Współpracuje z Ogniskowcem od minimum dziesięciu lat.
10. Marian Jeleśniański—nauczyciel PT i geografii, informatyki, górski przewodnik PTTK. Prezes Oddziału ZNP w Rajczy. Organizator ogólnopolskiej konferencji w Rajczy w 2010 roku—”Ratujmy małe szkoły”. Faktyczny twórca szaty graficznej Ogniskowca tworzonego w pierwszych latach w Windows' e. Związany z piśmem cztery lata.
11. Monika Klyszcz-Kaczmarek—nauczyciel języka polskiego, prezes Oddziału ZNP w Pawłowicach i członek Zarządu Okręgu Śląskiego. Z redakcją związana od zeszłego roku. To ona jest w chwili obecnej siłą sprawczą zmian zachodzących w wyglądzie pisma i kierownikiem grupy nowych autorów związanych z Pawłowicami.
12. Wioletta Koźlik—nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej, wiceprezes Oddziału ZNP w Częstochowie i członek Prezydium Okręgu Śląskiego ZNP. Przedstawiciel Ogniskowca na Rejon Północny Okręgu Śląskiego ZNP.
13. Jan Kraśkiewicz—nauczyciel języka polskiego, wieloletni prezes Oddziału ZNP w Psarach, członek Zarządu Okręgu Śląskiego. Z Ogniskowcem związany od 2008 roku.
14. Edyta Książek—nauczyciel języka polskiego, wiceprezes Oddziału ZNP w Częstochowie, członek wojewódzkich i centralnych władz ZNP. Przekazuje informacje o działaniach ZNP w komisjach sejmowych.
15. Aneta Mastalerz—nauczyciel języka polskiego, Prezes Okręgu Śląskiego ZNP, autorka artykułów wstępnych i wierna korespondentka działań Klubu Młodego Nauczyciela w nieodległej przeszłości.
16. Alicja Nabrdalik-Kocot—nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej, prezes Oddziału ZNP w Bobrownikach, wierna kronikarka działań swojego oddziału i dzieląca się jego dokonaniem z czytelnikami Ogniskowca.
17. Ewa Niedbała—nauczycielka wieloprezedmiotowa—rozpoczynając od wychowania przedszkolnego po wykładowcę na uczelniach wyższych, pracowała na wszystkich szczeblach edukacji, prezes Oddziału ZNP w Chorzowie, Wiceprezes Zarządu Okręgu Śląskiego. Specjalistka od awansu zawodowego. Człowiek ZOŚ od opiniowania projektów aktów prawnych. Organizatorka zawodów wędkarskich i konkursów literackich o zasięgu okręgowym.
18. Anna Nowak-Malcherek—nauczyciel przedmiotów zawodowych, wiceprezes zarządu Oddziału ZNP w Raciborzu, przewodnicząca Okręgowej Sekcji Szkolnictwa Zawodowego. Niestrudzony kronikarz

TWÓRCY ŚLĄSKIEJ PRASY ZWIĄZKOWEJ

działań oddziału ZNP w Raciborzu, który swymi zapisami dzieli się z czytelnikami Ogniskowca.

19. Ewa Olszok — pedagog szkolny, edukator dorosłych, wiceprezeska Zarządu Oddziału ZNP w Chorzowie i członek Zarządu Okręgu Śląskiego. Z Ogniskowcem związana od 2022 r., kiedy wykorzystując swoją wiedzę archiwistki, pomagała Redaktorowi Naczelnemu odszukiwać w meandrach dokumentów niezbędne informacje do wydania numeru specjalnego. Aktualnie prawa ręka Kraśkiewicza i Jego zastępca.
20. Kazimierz Piekarczyk — nauczyciel historii, długoletni prezes Oddziału ZNP w Rybniku, Prezes Okręgu Śląskiego w latach 2006-2010, pomysłodawca wznowienia Ogniskowca i twórca pierwszej jego redakcji.
21. Agnieszka Rebeta — nauczyciel muzyki, autorka tekstów poetyckich i przez jakiś czas korektorka pisma, ówczesny Prezes Oddziału ZNP w Czeladzi i członek Zarządu Okręgu Śląskiego ZNP.
22. Jadwiga Aleksandra Rezler — wieloletnia Prezes Okręgu Śląskiego, autorka artykułów wstępnych i artykułów dotyczących działań Zarządu Głównego ZNP.
23. Jerzy Szmajda — nauczyciel WF, Prezes Oddziału ZNP w Katowicach, dostarczyciel ciekawostek historycznych i człowiek odpowiedzialny za kontakt z drukarnią.
24. Profesor Zbigniew Szybiński — specjalista w zakresie chorób wewnętrznych, endokrynologii i medycyny nuklearnej; pełnił m. in. funkcję kierownika Kliniki Endokrynologii Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum, dyrektora Instytutu Medycyny Wewnętrznej Akademii Medycznej w Krakowie oraz kierownika Ośrodka Współpracującego z WHO przy Klinice Endokrynologii w Krakowie; od 1992 do 2016 roku przewodniczył Polskiej Komisji ds. Kontroli Zaburzeń z Niedoboru Jodu; autor blisko trzystu prac badawczych i poglądowych oraz 5 książek; członek korespondent Królewskiego Towarzystwa Farmaceutycznego w Madrycie oraz przedstawiciel Polski w Międzynarodowej Komisji ds. Kontroli Zaburzeń z Niedoboru Jodu – ICCIDD (od 2014 roku Iodine Global Network – IGN). Jest autorem artykułu o swoim ojcu — twórcy polskiej oświaty na terenach Górnego Śląska i Opolszczyzny, członka ZNP, nauczyciela TON.
25. Piotr Wierzbicki — nauczyciel historii z tytułem doktora, pisze bardziej lub mniej regularnie o historii ZNP Okręgu Śląskiego.
26. Ilona Witala-Sługa — wieloletni Prezes Oddziału ZNP w Żorach, działa w okręgowych i centralnych strukturach Związku oraz OPZZ. Pierwsza reporterka i autorka tekstów do Ogniskowca.
27. Elżbieta Witecka — nauczycielka języka polskiego, Wiceprezes Oddziału ZNP w Będzinie, korektorka językowa Ogniskowca.

120 LAT
ZWIĄZKU
NAUCZYCIELSTWA
POLSKIEGO

EDUKACJA DLA POKOLEŃ